

T. C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ BİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN İNOVATİF
DÜŞÜNME EĞİLİMLERİ İLE YARATICILIK DÜZEYLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bahar GÜL

Malatya-2023

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ BİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN İNOVATİF
DÜŞÜNME EĞİLİMLERİ İLE YARATICILIK DÜZEYLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bahar GÜL

Danışman: Doç. Dr. Hikmet ZELYURT

Malatya-2023

 İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ	KABUL ONAY FORMU	Doküman No	İNÜ-KYS-FRM-142
		Yayın Tarihi	19.08.2019
Revizyon No			
Revizyon Tarihi			

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Okul Öncesi Öğretmenlerinin İnovatif Düşünme Eğilimleri ile Yaratıcılık
Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
DOÇ. DR. HİKMET ZELYURT

HAZIRLAYAN
BAHAR GÜL

Jürimiz tarafından 28/08/2023 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda bu tez **oybirliği** ile başarılı bulunarak Temel Eğitim **Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyelerinin Unvanı Adı Soyadı

İmza

1.Doç. Dr. Hikmet ZELYURT

2.Doç. Dr. Merve ÜNAL

3.Doç. Dr. Burcu GEZER ŞEN

O N A Y

Bu tez, İnönü Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri üyeleri tarafından kabul edilmiş ve Enstitü Yönetim Kurulu'nun .../.../20... tarih ve 20.../..... sayılı Kararıyla da uygun görülmüştür.

Doç. Dr. Eyüp İZCİ

Enstitü Müdürü

ONUR SÖZÜ

Doç. Dr. Hikmet ZELYURT'un danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım **Okul Öncesi Öğretmenlerinin İnovatif Düşünme Eğilimleri ile Yaratıcılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi** başlıklı bu çalışmanın bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Bahar GÜL

ÖNSÖZ

Lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca saygın fikirleri ve değerli katkılarıyla her aşamada beni destekleyen, tez çalışmam boyunca yapıcı eleştirileriyle bana rehberlik eden ve ilerlemem için beni cesaretlendiren danışman hocam Doç. Dr. Hikmet ZELYURT'a çok teşekkür ederim.

Hem lisans hem yüksek lisans eğitimimde bilgi dolu rehberlikleri ve deneyimleriyle her zaman yanımda olan İnönü Üniversitesi'nin değerli hocalarına minnettarlığımı sunarım.

Her zaman olduğu gibi tez sürecimde de bana destek olan, güvenen, beni sürekli motive eden canım aileme çok teşekkür ederim.

Bahar GÜL

Malatya-2023

ÖZET

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN İNOVATİF DÜŞÜNME EĞİLİMLERİ İLE YARATICILIK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

GÜL, Bahar

Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Hikmet ZELYURT

Ağustos-2023, Sayfa X+61

Bu araştırmanın amacı okul öncesi öğretmenlerinin inovatif düşünme eğilimleri ile yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma ilişkisel tarama modelinde olup, örneklemini Elâzığ il merkezinde Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı anasınıfı ve bağımsız anaokullarında görev yapan 239 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında kullanılan veri toplama araçları “Okul Öncesi Öğretmenlerine Yönelik İnovatif Düşünme Eğilimleri Ölçeği”, “Öğretimde Yaratıcılık Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu”ndan oluşmaktadır. Elde edilen veriler istatistik paket programı yardımıyla analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin inovatif düşünme eğilimleri ile yaratıcılık alt düzeyleri (öğretmen öz yeterlilik, çevresel teşvik, toplumsal değer, çocuk potansiyeli) arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyleri inovatif düşünme eğilimlerini yordamaktadır. Araştırmaya katılanların yaş durumu ile inovatif düşünme eğilimi ve yaratıcılık düzeyleri arasında istatistiksel olarak bir ilişki bulunmamıştır. Yaş değişkeni inovatif düşünmeyi ve yaratıcılık alt düzeylerini etkilememektedir. Çalışmaya katılan öğretmenlerin çalıştığı kurum ile inovatif düşünme eğilimleri ve yaratıcılık alt boyutları arasındaki ilişki incelendiğinde özel kurumda çalışan öğretmenlerin kamuda çalışanlara göre inovatif düşünme eğilimlerinin, çevresel teşvik düzeylerinin ve yaratıcılık toplam puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İnovatif düşünme, yaratıcılık, okul öncesi öğretmenleri

ABSTRACT

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PRESCHOOL TEACHERS INNOVATIVE THINKING TENDENCIES AND CREATIVITY LEVELS

GUL, Bahar

M.S., Inonu Universty, Institute of Educational Sciences

The Department of Preschool Education

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Hikmet ZELYURT

August-2023, Pages X+61

The aim of this study is to examine the relationship between preschool teachers' innovative thinking dispositions and their creativity levels. The research is in relational screening model and its sample consists of 239 preschool teachers working in kindergartens and independent kindergartens affiliated to the Directorate of National Education in the city center of Elâzığ. The data collection tools used within the scope of the research consist of "Innovative Thinking Tendency Scale for Preschool Teachers", "Creativity in Teaching Scale" and "Personal Information Form". The obtained data were analyzed with the help of statistical package program. As a result of the analysis, it was determined that there is a statistically significant positive relationship between the innovative thinking tendencies of the teachers and the creativity sub-levels (teacher self-efficacy, environmental incentive, social value, child potential). The creativity levels of preschool teachers predict their innovative thinking tendencies. There was no statistical relationship between the age of the participants and their tendency to innovative thinking and creativity levels. The age variables do not affect innovative thinking and creativity sub-levels. When the relationship between the institution where the teachers participating in the study work and their innovative thinking disposition and creativity sub-dimensions are examined, it has been determined that the innovative thinking disposition, environmental incentive levels and total creativity scores of the teachers working in private institutions are higher than those working in the public sector.

Keywords: Innovative thinking, creativity, preschool teachers

İÇİNDEKİLER

ONUR SÖZÜ	i
ÖNSÖZ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar LİSTESİ	vii

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Problemi	2
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.5. Araştırmanın Sayıtları	5
1.6. Tanımlar	5

BÖLÜM II

2. KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Bilgiler	6
2.1.1. Düşünme Kavramı ve Okul Öncesi Dönemde Düşünme Eğitimi	6
2.1.2. İnovasyon Kavramı	9
2.1.3. İnovasyon Kaynakları ve Türleri	10
2.1.4. İnovasyon ve Eğitim İlişkisi	11
2.1.5. İnovatif Düşünme	12
2.1.6. İnovatif Düşünme ve Öğretmen İlişkisi	14
2.1.7. Yaratıcılık Kavramı	15
2.1.8. Yaratıcılık Yaklaşımları ve Teorileri	17
2.1.9. Yaratıcı Düşünme	23
2.1.10. Yaratıcı Düşünme, Eğitim ve Öğretmen İlişkisi	26
2.2. İlgili Araştırmalar	30
2.2.1. İnovatif Düşünmeye Yönelik Yapılmış Araştırmalar	30
2.2.2. Yaratıcı Düşünmeye Yönelik Yapılmış Araştırmalar	32

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	35
3.2. Evren ve Örneklem	35
3.3. Veri Toplama Araçları	36
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	37
3.3.2. Okul Öncesi Öğretmenlerine Yönelik İnovatif Düşünme Eğilimi Ölçeği	37
3.3.3. Öğretimde Yaratıcılık Ölçeği	37
3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi	38

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUM

4.1. Birinci Probleme İlişkin Bulgular	39
4.2. İkinci Probleme İlişkin Bulgular	40
4.3. Üçüncü Probleme İlişkin Bulgular	47

BÖLÜM V

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar	49
5.2. Öneriler	50
KAYNAKÇA	52
EKLER	59

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Çalışma Grubuna İlişkin Demografik Bilgiler.....	36
Tablo 2. Okul Öncesi Öğretmenlerinin İnovatif Düşünme Eğilimleri İle Yaratıcılık Düzeyleri Arasında Anlamlı Bir İlişkinin Olup Olmadığının İncelenmesi	39
Tablo 3. İnovatif Düşünme ile Yaratıcılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Yaş Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular	41
Tablo 4. İnovatif Düşünme ile Yaratıcılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular	42
Tablo 5. İnovatif Düşünme ile Yaratıcılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular	44
Tablo 6. İnovatif Düşünme ile Yaratıcılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Çalışılan Kurum Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular	46
Tablo 7. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaratıcılık Düzeylerinin İnovatif Düşünme Eğilimlerini Yordamasına İlişkin Bulgular	47

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Bilgiyi edinmek için tüm yöntemlere başvuran, edindiklerini nerede ve nasıl kullanacağını bilen, eleştiren ve sorgulayan bireyler yetiştirmek, güncel eğitim sisteminin amacıdır (Yılmaz, 2007). Problemlere farklı çözümler bulma, ekip çalışması yapabilme, teknolojiyi etkili kullanma, eleştirel ve yaratıcı düşünme ile inovasyon bireylerin 21. yüzyılda sahip olması gereken beceriler arasındadır. “Değişen koşullara uyabilmek için toplumsal, kültürel ve yönetsel ortamlarda yeni yöntemlerin kullanılmaya başlanması, yenilik” olarak tanımlanan inovasyonun, her geçen gün etkisi ve önemi artmaktadır (Türk Dil Kurumu, 2023). İnovatif düşünme ise düşünsel boyutta yenilikleri üretme sürecidir. İnovatif düşünme becerisine sahip bireyler olarak nitelendirilen inovatörler, yeni bilgi oluşturmaya, derin anlam geliştirme isteğine, problemlere çözüm sunmaya, ihtiyaçları belirlemeye ve hayat tarzını benzersiz yöntemlerle geliştirme tarzına sahiptirler (Alkan, 2014; akt. Bilir, 2021).

Yaratıcılık kavramının birçok farklı tanımı vardır. Yaratıcılık, henüz tanımlanmamış alanları, sorunları veya eksiklikleri sezip, bunlar hakkında fikir yürütmek, varsayımları oluşturmak ve denemek, sonuçları kıyaslamak ve varsayımları test edip yeniden denemektir (Torrance, 1963; akt. Sadıç ve Alcı, 2021). Yaratıcı bireylerden kişisel ve toplumsal sorunlara çözümler bulmaları ve toplumsal ilerlemeyi sağlamaları beklenmektedir. Toplumsal yeniliklere, değişikliklere ve hareketliliğe adapte olabilmenin en önemli yöntemi yenilikçi ve yaratıcı anlayışla yetişen bireylerle mümkündür. Yaratıcılığın temel alındığı bir eğitim ve öğretim anlayışı toplumun geleceğini önemli ölçüde etkilemektedir (Yalçın, 2021). Öğrencilerin yaratıcılık becerilerini geliştirmenin en önemli yöntemlerinden biri öğretmenlerin bu konudaki örnek davranışlarıdır. Yaratıcılığı modelleyerek, teşvik edici ortamlar oluşturarak, öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirebilirler. Ancak bunun gerçekleşebilmesi için öğretmenlerin öncelikle kendilerinin

yaratıcı becerilere sahip olması ve bu konuda kendilerini geliştirmeleri gereklidir (Yeşilyurt, 2020).

Günümüz dünyasında bireylerden, teknolojiyi etkili kullanma, problemlere farklı çözümler sunma, eleştirel ve yaratıcı düşünme ile inovasyon becerilerine sahip olmaları beklenmektedir. Bu becerilerin gelişiminde ve desteklenmesinde erken çocukluk döneminden başlayan eğitimin önemi yadsınamaz bir gerçektir. Bireylerin günümüz şartlarına uygun becerileri edinmeleri için eğitim sisteminin ana hedeflerinden birisi öğrencilerde inovatif ve yaratıcı düşünmeyi geliştirmek olmalıdır. Bu becerilerin kazanımında ise öğretmenlerin sorumluluğu büyüktür. Bundan ötürü, öğretmenlerin eğitiminde ve yetiştirilmesinde, yaratıcılık ve inovasyon kavramları büyük önem kazanmaktadır (Özmuş, 2012).

1.2. Araştırmanın Problemi

Teknolojinin hızla geliştiği ve hayatımızın her alanında yaygınlaşarak daha çok yer kapladığı günümüzde, bireylerin 21. yüzyıl becerilerine sahip olması beklenmektedir. Eğitim anlayışının da sürekli değişen ve gelişen dünya düzenine uyum sağlaması, güncelliğini koruması ve bireylere erken çocukluk döneminden itibaren inovasyon, yaratıcılık ve girişimcilik kavramlarının kazandırılması gerekmektedir (Elçi, 2011). Öğretmenlerin ise bu kavramların kazandırılmasında önemli rolleri bulunmaktadır. Doğuştan getirilen yaratıcılık yeteneğinin geliştirilmesinde, çocuklara erken yaşlarda verilecek eğitim ve bu kapsamda öğretmenlerin sorumlulukları yön vermektedir.

Okul öncesi öğretmenleri, çocuklara örnek olan, onlara rehberlik eden, eğitim kademesinde ilk karşılaştıkları bireylerdir. Dolayısıyla, okul öncesi dönemde kazanılması gereken bazı temel becerilerin (problem çözme, yaratıcı ve yenilikçi düşünme vb.) kazanılmasında okul öncesi öğretmenlerinin rolü büyüktür. Öğrencilerine örnek olacak okul öncesi öğretmenlerinin inovatif düşünebilen ve yaratıcı düşünme becerilerine sahip olması gerekmektedir (Bilir, 2021; Yalçın, 2021; Tunç, 2019). İnovatif düşünme ve yaratıcılık kavramlarının ele alındığı araştırmalar incelendiğinde bu kavramların ayrı ayrı ele alındığı görülmüştür. Okul öncesi öğretmenlerinin inovatif düşünme eğilimleri ile yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi önemli görülmektedir.

Alanyazın incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin inovatif düşünme eğilimleri ile yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin inovatif düşünme eğilimleri ile yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek bu araştırmanın temel amacıdır. Bu genel amaç çerçevesinde şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Okul öncesi öğretmenlerinin inovatif düşünme eğilimleri ile yaratıcılık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Okul öncesi öğretmenlerinin inovatif düşünme eğilimleri ile yaratıcılık düzeyleri demografik özelliklerine (yaş, mesleki kıdem, eğitim düzeyi ve çalışılan kurum) göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
3. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyleri, inovatif düşünme eğilimlerini yordamakta mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

İnovasyon, yeni fikirlerin, süreçlerin veya ürünlerin geliştirilmesi ve uygulanması anlamına gelirken, eğitim ise bilginin aktarılması ve bireylerin becerilerinin geliştirilmesi sürecidir. İnovasyon ve eğitim arasındaki ilişki oldukça önemlidir ve birbirlerini güçlendiren unsurlardır. Eğitim sistemi, içinde bulunulan toplumun refah seviyesini yükseltme ve sürdürülebilir kalkınmayı destekleme hususunda ciddi bir görev üstlenmektedir. Bu bağlamda inovasyon yetkinliklerine sahip ve bu yetkinliklerinin düzeylerini geliştirme konusunda farkındalığa sahip olan öğretmenlerin varlığı ciddi bir önem arz etmektedir. İnovasyon ve eğitim arasındaki ilişki, inovasyonun, eğitim süreçlerinde kullanılması ve eğitim sisteminin inovasyonu teşvik etmesi yoluyla, birbirleriyle yakından ilişkili olduğu düşünülmektedir (Çiftçi ve Gündüz, 2016). Günümüz bilgi ve inovasyon çağında, öğretmenlerin, 21. yüzyılın gereksinim ve beklentilerine yönelik muhtemel sorumluluklarını başarı ile yerine getirmeleri için gereksinim duyacakları yetkinlik alan ve özellikleri kazanmalarını sağlama ihtiyacı, üzerinde önemle durulması gereken bir konudur.

Çağımızda bilgi ve teknolojiye gelişmelerin hız kazanmasıyla; bireyleri merkeze alan, araştıran, sorgulayan, iş birliğine dayanan öğrenmeye açık, girişimci ve inovatif düşünebilen, bireylerin yetişmesine ihtiyaç duyulmuştur (Aydın, Saka, Guzey, 2017; Çalışkan, 2022).

Öğretmenlerin inovasyon yetkinliklerinin belirlenmesini ve geliştirilmesini esas alan çalışmalar eğitimde inovasyon adına oldukça önemlidir. Eğitimde inovasyon yalnızca dijital ürünlerin ve yeni teknolojilerin sınıf ortamında kullanılması anlamını taşımamaktadır. Eğitimde inovasyon birçok parçayı bünyesinde barındıran ve bu parçaların bir araya gelmesi ile anlamlı bir bütünün oluştuğu bir çerçevedir. Bu bağlamda gelecek kuşaklara yön verecek olan öğretmenlerin de çağın gereksinimlerini bilen ve inovasyon becerileri üzerinde hassasiyetle duran bireyler olmaları gerekmektedir.

Eğitimde inovasyonun bu denli önem kazandığı ve muhakkak eğitimin bir parçası haline gelmesi gerektiği günümüzde, geleceğin değişim katalizörleri olan ve eğitimin mihenk taşı olarak atfedilen öğretmenlerin inovasyona yaklaşımı ve inovasyon yetkinliklerinin ölçülmesi gelecek çalışmalara yön vermesi bakımından önem taşımaktadır (Çelik, 2022).

Bu araştırma, eğitim sistemini daha iyi hale getirmenin, öğretmenlerin yeteneklerini geliştirmenin ve öğrenci gelişimini desteklemenin önemli bir adımı olarak görülmektedir. Okul öncesi dönem, çocukların temel becerileri kazandığı ve kişiliğin şekillendiği kritik bir dönemdir. Öğretmenlerin inovatif düşünme becerileri, öğrencilere daha etkili bir şekilde rehberlik etme ve öğrenme deneyimini zenginleştirme potansiyeli taşır. Bu, daha iyi bir eğitim sistemi oluşturma ve daha yaratıcı, inovatif düşünen bireyler yetiştirme hedefine katkıda bulunabilir. İnovatif düşünme, yeni fikirlerin oluşturulması, mevcut süreçlerin iyileştirilmesi ve yeni ürünlerin geliştirilmesi için temel bir gerekliliktir. Yaratıcılık, bu inovatif düşünme sürecinin kaynağıdır. Yaratıcı fikirler, yeni ürünler ve hizmetler oluşturmak için gerekli olan ilk adımdır. Dolayısıyla inovatif düşünme ile yaratıcılık arasındaki ilişkiyi belirlemek önemlidir çünkü bu iki kavram, iş dünyasında, sanatta, bilimde ve birçok diğer alanda başarı için temel unsurlardır. İnovatif düşünme ile yaratıcılık arasındaki ilişki, başarı, rekabet avantajı ve toplumsal gelişme için temel bir rol oynamaktadır. Bu nedenle, bu iki kavramın bir araya gelmesi hem bireylerin hem de organizasyonların hedeflerini ve amaçlarını daha etkili bir şekilde gerçekleştirmelerine yardımcı olabilir.

Öğretmenlerin bireysel yetkinlik düzeylerinin belirlenmesi, bu doğrultuda çalışmaların gerçekleştirilmesi ve ilgili iyileştirmelerin yapılması adına büyük önem arz etmektedir. Bu mevcut araştırmanın eğitimde inovasyon ve bireysel inovasyon yetkinlikleri konusunda yapılması planlanan gelecek araştırmalara rehber olacağı düşünülmektedir. Yapılan bu araştırmadan elde edilecek sonuçlar ile, okul öncesi

öğretmenlerinin mesleki gelişim süreçlerine katkıları sunacağı ve konuya ilişkin bundan sonra yapılacak çalışmalarda araştırmacılara yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Bu araştırmanın örneklemini Elazığ ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı anaokulları ve anasınıflarında görev yapan okul öncesi öğretmenleri ile sınırlıdır.
- Bu araştırma 2021-2022 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.
- Araştırmadan elde edilen bulgular, öğretmenlere uygulanacak olan “Okul Öncesi Öğretmenlerine Yönelik İnovatif Düşünme Eğilimi Ölçeği” ile “Öğretimde Yaratıcılık Ölçeği”nin ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır. Ayrıca araştırma kapsamında elde edilen demografik bilgiler ve ölçeklerdeki maddeler araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin verdikleri yanıtların doğruluğu ile sınırlıdır.

1.5. Araştırmanın Sayıtları

- Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan okul öncesi öğretmenlerinin, veri toplama aracı olarak kullanılan “Okul Öncesi Öğretmenlerine Yönelik İnovatif Düşünme Eğilimi Ölçeği”, “Öğretimde Yaratıcılık Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu”na içtenlikle cevap verecekleri kabul edilmiştir.
- Kullanılan veri toplama araçlarının okul öncesi öğretmenlerinin inovatif düşünme eğilimlerini ve yaratıcılık düzeylerini doğru bir şekilde ölçecek etkili araçlar oldukları varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

İnovatif Düşünme: Zihindeki kalıpların ötesine geçerek fikir yürütme, günlük düşünme biçiminin dışına çıkma, kavramları birbirlerinin zıddıyla ilişkilendirme, esnek fikirler ve özgün düşünceler üretmektir (Özmuş, 2012).

Yaratıcılık: Bireyde yaşam boyu devam eden ve bireyin kendini ifade ederek hayal gücünü kullanma yeteneğidir (Craft, 2003; akt. Yeşilyurt, 2020).

BÖLÜM II

2. KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu bölümünde inovatif düşünme ile yaratıcı düşünmeye yönelik kuramsal bilgiler açıklanarak, konu ile ilgili yapılmış araştırma bilgilerine yer verilmektedir.

2.1. Kuramsal Bilgiler

2.1.1. Düşünme Kavramı ve Okul Öncesi Dönemde Düşünme Eğitimi

Düşünme, bireyin zihinsel süreçlerini kullanarak bilgiyi analiz etme, anlama, değerlendirme, ilişkilendirme, sorunları çözme ve yeni bilgiler üretme becerisidir. TDK (2023), düşünmeyi, zihnin bir konuyla ilgili bilgileri karşılaştırarak, aralarındaki bağlantıları inceleyerek bir yargıya ya da karara varma etkinliği olarak tanımlar. Düşünme, zihinsel faaliyetlerin birleşimiyle gerçekleşen karmaşık bir süreçtir. İnsanların deneyimleri, bilgileri, duyguları ve mantığı kullanarak çeşitli konuları anlama ve yorumlama yeteneğini içerir. Düşünme, insanın en değerli yeteneklerinden biridir. İnsanın zihinsel keşif ve yaratıcılığının anahtarıdır. İnsanın gerçek potansiyelini ortaya çıkaran bir süreç olan düşünme, dünyadaki olayları anlamlandırmaya, kavramları anlamaya ve bilgiyi işlemeye yönlendirir.

Düşünmenin bazı temel özellikleri şunlardır (Sevinç, 2003):

- **Analitik Düşünme:** Analitik düşünme, bir konuyu parçalara ayırma, ayrıntıları inceleme ve bu ayrıntıları analiz etme becerisidir. Bireyler, problem veya durumları analitik düşünme yoluyla çözebilir, farklı unsurları analiz edebilir ve sonuçlara mantıklı bir şekilde ulaşabilir.
- **Eleştirel Düşünme:** Eleştirel düşünme, bilgileri değerlendirme, çelişkileri tanıma, farklı perspektifleri inceleme ve sonuçlara mantıklı bir şekilde ulaşma becerisidir.

Eleştirel düşünme, bireyin objektif bir şekilde düşünmesini, kanıtlara dayalı kararlar vermesini ve yanlış inançları veya yanıltıcı bilgileri tanımasını sağlar.

- **Yaratıcı Düşünme:** Yaratıcı düşünme, yeni fikirler üretme, alternatif çözümler bulma ve farklı bakış açılarıyla problem çözme becerisidir. Bireyler, hayal gücünü kullanarak sıra dışı veya yenilikçi fikirler geliştirebilir, karmaşık problemleri çözebilir ve orijinal çözümler üretebilir.
- **Sistemli Düşünme:** Sistemli düşünme, karmaşık konuları bütünsel bir bakış açısıyla ele alma ve ilişkili unsurları analiz etme becerisidir. Bireyler, neden-sonuç ilişkilerini anlama, farklı unsurları birbirine bağlama ve genel bir resim oluşturma yeteneğine sahip olurlar.
- **Yansıtıcı Düşünme:** Yansıtıcı düşünme, geçmiş deneyimleri ve bilgileri değerlendirme, öğrenme sürecinden ders çıkarma ve kendini geliştirme becerisidir. Bireyler, kendi düşüncelerini, eylemlerini ve deneyimlerini eleştirel bir şekilde analiz ederek gelecekte daha iyi kararlar verme yeteneğini geliştirebilirler.

Bu özellikler, bireylerin düşünme sürecini çeşitlendirir ve onları daha etkili problem çözümler, yaratıcı düşünürler ve analitik düşünce becerisine sahip bireyler yapar. Düşünme becerileri, akademik başarıdan günlük yaşamda karşılaşılan sorunların çözümüne kadar birçok alanda önemli bir rol oynar. Düşünme becerileri, bireylerin karmaşık sorunları çözme, eleştirel analiz yapma, yaratıcı düşünme ve karar verme gibi yeteneklerini geliştirerek onları daha etkili ve başarılı yapar.

Okul öncesi dönem, çocukların bilişsel, duygusal ve sosyal gelişiminin en hızlı olduğu evrelerden biridir. Bu dönemde, çocukların düşünme becerilerini geliştirmek, onları geleceğe hazırlamak açısından son derece önemlidir. Okul öncesi dönemde düşünme eğitimi, çocuklara problem çözme, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme ve analitik düşünme gibi temel becerileri kazandırarak onları başarılı bir şekilde ilköğretim ve sonrasındaki eğitim hayatına hazırlar (Dağlıoğlu ve Çakır, 2007).

Okul öncesi dönemde düşünme eğitimi, çocuklara problem çözme becerilerini öğretme fırsatı sunar. Problem çözme becerileri, çocukların sorunları tanımlama, alternatif çözümler üretme, sonuçları tahmin etme ve karar verme yeteneklerini geliştirir. Cho vd. (2010), yaptıkları çalışmada, okul öncesi dönemde problem çözme becerilerinin geliştirilmesinin çocukların bilişsel gelişimine olumlu etkileri olduğunu göstermiştir.

Eleştirel düşünme becerileri, çocukların bilgiyi sorgulama, mantıksal düşünme, farklı bakış açılarını değerlendirme ve sonuçlara varma becerilerini içerir. Okul öncesi dönemde düşünme eğitimi, çocuklara eleştirel düşünme yeteneklerini geliştirme imkânı sunar. Tok ve Sevinç (2010), yaptıkları araştırmada, okul öncesi dönemde eleştirel düşünme becerilerinin geliştirilmesinin çocukların analitik düşünme yeteneklerini artırdığını ve özgüvenlerini güçlendirdiğini ortaya koymuştur.

Yaratıcı düşünme ve hayal gücü, çocukların alternatif çözümler üretme, farklı perspektiflerden bakabilme ve yeni fikirler geliştirme yeteneklerini kapsar. Okul öncesi dönemde düşünme eğitimi, çocukların yaratıcı düşünme becerilerini ve hayal güçlerini geliştirmelerine yardımcı olur. Isbell ve Exelby (2001), yaptıkları araştırmada, okul öncesi dönemde sanatsal etkinliklere katılmanın çocukların yaratıcı düşünme ve hayal gücünün gelişimine olumlu etkileri olduğunu göstermiştir.

Analitik düşünme becerileri, çocukların bilgiyi parçalara ayırma, ilişkileri keşfetme ve sonuçlara varma yeteneklerini içerir. Okul öncesi dönemde düşünme eğitimi, çocukların analitik düşünme yeteneklerini güçlendirir. Koyuncu ve Yabaş (2017), yaptıkları araştırmada, okul öncesi dönemde matematiksel becerilerin geliştirilmesinin çocukların analitik düşünme yeteneklerini artırdığını göstermiştir.

Okul öncesi dönemde düşünme eğitimi, çocuklara özgüven kazandırır ve öğrenme tutkusunu artırır. Düşünme becerilerini kullanabilen çocuklar, başarıyla sorunları çözebilme yeteneklerine ve kendi fikirlerini ifade edebilme gücüne sahip olurlar. Bryce ve Whitebread (2012), yaptıkları çalışmada, okul öncesi dönemde düşünme becerilerinin geliştirilmesinin çocukların özgüvenlerini artırdığını ve öğrenme tutkularını beslediğini vurgulamıştır.

Okul öncesi dönemde düşünme becerilerinin geliştirilmesi, çocukların bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimlerini destekler. Düşünme becerilerinin erken yaşlarda desteklenmesi, çocukların daha iyi problem çözme, yaratıcı düşünme, sosyal etkileşimler ve öz düzenleme yeteneklerine sahip olmalarını sağlar. Bu nedenle, okul öncesi dönemde düşünme eğitimi üzerinde durulmalı ve çocukların bilişsel gelişimlerini desteklemek amacıyla çeşitli stratejiler uygulanmalıdır.

2.1.2. İnovasyon Kavramı

21. yüzyılın karşımıza sıklıkla çıkan kavramlarından biri olan inovasyon kavramı, Latince “innovatus” kelimesinden türemiştir. Türk Dil Kurumu inovasyonu “yenileşim” sözcüğü ile ifade etmekte ve “değişen koşullara uyabilmek için toplumsal, kültürel ve yönetsel ortamlarda yeni yöntemlerin kullanılmaya başlanması” olarak tanımlamaktadır (TDK, 2023).

İnovasyon kavramının temeli, Joseph Schumpeter'in 1934 yılında öne sürdüğü "yaratıcı yıkım" teorisine dayanır. Bu teoriye göre, inovasyon ekonomik büyümeyi ve ilerlemeyi sağlayan temel bir unsurdur (Kitapçı, 2019). İnovasyon, eski ve köklü yapılar yerine yenilikçi fikirleri ve süreçleri getirerek, mevcut düzeni değiştirir ve geliştirir.

Peter Drucker, inovasyonu "bir fırsatı dönüştürme süreci" olarak tanımlar. Ona göre, inovasyon, müşteri ihtiyaçlarını karşılayan yeni bir değer yaratmak için fırsatları keşfetme ve uygulama sürecidir. Drucker ayrıca, inovasyonun sadece bilim ve teknolojiyle sınırlı olmadığını, aynı zamanda pazarlama, organizasyonel süreçler ve yönetim alanlarında da gerçekleşebileceğini belirtir (Drucker, 1998).

İnovasyon kavramı, pozitif değişim sağlayan ve mevcut veya daha önce kurulmuş olanları iyileştiren yeni fikirler, ürünler, süreçler veya hizmetler geliştirmeyi içerir. İnovasyon, yeni veya geliştirilmiş bir şey yaratma ve ardından onu etkili bir şekilde uygulama sürecidir. Geleneksel yaklaşımların ötesine bakmayı ve sorunlara benzersiz çözümler veya yeni fırsatlar bulmak için yaratıcı düşünmeyi içerir. İnovasyon sayesinde, yeni ürünler, hizmetler ve teknolojiler ortaya çıkar. İnovasyon, toplumun sorunlarına yenilikçi çözümler sunarak yaşam kalitesini artırır. İnovasyon, insan faaliyetinin herhangi bir alanında ortaya çıkabilir ve genellikle sorunları çözme veya karşılanmamış ihtiyaçları karşılama arzusuyla yönlendirilir. İnovasyon ile, bilgi ve deneyimler yaratıcı düşünceler yardımıyla ekonomik ve toplumsal faydaya dönüştürülür.

İnovasyon, teknolojik inovasyon, ürün inovasyonu, süreç inovasyonu, organizasyonel inovasyon ve pazarlama inovasyonu dahil olmak üzere farklı biçimler alabilir. Sürekli bir fikir oluşturma, deneme ve uyarlama döngüsü tarafından yönlendirilir ve bireylerin, kuruluşların ve toplumların rekabetçi kalmasına, verimliliği ve üretkenliği artırmasına ve değer yaratmasına yardımcı olabilir. Verimlilik artışı, kalite iyileştirme,

müşteri memnuniyeti, pazar payı kazanma, çevresel sorunlara çözüm üretme inovasyonun faydalarındandır (Elçi, 2017).

2.1.3. İnovasyon Kaynakları ve Türleri

İnovasyon kaynakları, yeni ve yaratıcı fikirlerin ortaya çıkmasını ve uygulanmasını sağlayan faktörlerdir. Çeşitli inovasyon kaynakları vardır ve bunlardan bazıları şöyledir (Drucker, 1998):

- Müşteri içgörürleri; inovatörler müşteri ihtiyaçlarını ve sıkıntılı noktaları anlayarak, müşterilerin taleplerini daha iyi karşılayan ürünler veya hizmetler tasarlayabilirler.
- Pazar eğilimleri; gelişen teknolojilerden, sektör trendlerinden ve tüketici davranışındaki değişikliklerden haberdar olmak, inovasyon yapmak için yeni fırsatlar hakkında fikir verebilir.
- Dahili araştırma ve geliştirme; özel ar-ge ekipleri, yeni teknolojiler, ürünler veya hizmetler geliştirmeye odaklanarak yeni ürün geliştirmeye yönelik yapılandırılmış bir yaklaşım sağlayabilir.
- İş birliği ve ortaklıklar; diğer bireyler veya kuruluşlarla birlikte çalışmak, bilgi ve kaynakları paylaşmak, inovatif fikirlerin üretilmesine ve gelişimin hızlandırılmasına yardımcı olabilir.
- Açık inovasyon; müşteriler, tedarikçiler, üniversiteler ve araştırma kurumları gibi dış paydaşların inovasyon sürecine dahil edilmesidir.
- Çalışan içgörürleri ve fikirleri; çalışanları inovatif fikirler bulmaya teşvik etmek ve bu fikirleri yönetime iletmeleri için yollar sağlamak.
- Mevzuat veya politika değişiklikleri; yeni düzenlemeler veya mevcut politikalarındaki değişiklikler inovasyon için yeni fırsatlar yaratabilir.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından yayınlanan Oslo Kılavuzunda inovasyon türleri dörde ayrılmıştır. Bunlar, ürün inovasyonu, süreç inovasyonu, pazarlama inovasyonu ve organizasyonel inovasyondur (Oslo Kılavuzu, 2005).

- Ürün İnovasyonu: Yeni bir ürün ortaya koymak ya da bir ürünün mevcut niteliklerinde farklılıklar yaparak değişimini sağlamaktır.

- Süreç İnovasyonu: Bir ürün veya hizmetin olduğu süreçte yaratıcılığı ve yeniliği kullanmaktır.
- Pazarlama İnovasyonu: Ürün tasarımında veya paketinde, tanıtımında ya da fiyatlandırılmasında değişiklikler ve yenilikler yapmaktır.
- Organizasyonel İnovasyon: Bir organizasyonun işleyişinde, ticari uygulamalarında veya dış ilişkilerinde yeni yöntemler kullanmaktır.

2.1.4. İnovasyon ve Eğitim İlişkisi

İnovasyon kavramı öncelikle iktisat alanında tanımlanması ve değer katıcı yenilik olarak algılanması nedeniyle eğitim alanında üzerine çalışılan bir kavram olarak görülmemekte veya yalnızca yenilik olarak algılanması nedeniyle kullanılmamaktadır. Ancak eğitim programlarının geliştirilmesi, öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimler, yeni öğretim yöntem ve tekniklerin öğrenci başarısı üzerinde etkisinin ölçülmesi, okul binalarının, sınıflarının öğrencilerin psikolojik özelliklerine göre düzenlenmesi vb. birçok çalışma aslında eğitimde inovasyona yönelik örneklerdir (Keleşoğlu, 2017).

Kuşkusuz ki eğitim, bireylerin ve toplumun gelişiminde bir merkez noktası olarak adlandırılır. Teknolojinin hızla ilerlemesi, kaçınılmaz değişimleri de beraberinde getirir. Bu doğrultuda da değişime ve inovasyona dair muazzam bir ihtiyaç görülmektedir. Eğitimi, çağın gerektirdiği teknolojik değişimler ve yenilik karşısında dönüştürmek kaçınılmaz bir zorunluluktur. Modern çağ ile birlikte eğitimin mücadele etmesi gereken engeller ve bireylere kazandırması beklenen birtakım beceriler bulunmaktadır. Bu doğrultuda, bireylerin stabil bir hayatı arzulamaması, üretmekten ve risk almaktan korkmaması, eleştirel düşünebilmesi, yeniliğe açık olması ve yeni durumlara kolay adapte olması gerekmektedir ve günümüz eğitim süreçleri ve etkinlikleri de bireylerin bu gibi özelliklerini ve yetkinliklerini geliştirmeyi hedef almalıdır (Özmuşul, 2012).

Eğitimde inovasyon, eğitim süreçlerinde yeni yaklaşımların kullanımını, öğretim materyallerinin, araçlarının ve teknolojilerinin geliştirilmesini veya öğrenme çıktılarının iyileştirilmesini içerir. Eğitim, inovasyonun ana kaynaklarından biridir. Eğitim sistemi, yeni fikirlerin ve girişimciliğin oluşmasına ve gelişmesine yardımcı olabilir. Eğitim süreci, yeni bilgilerin ve becerilerin öğrenilmesi, yaratıcı düşünme ve yenilikçilik yeteneklerinin geliştirilmesi yoluyla, inovasyon kültürünü teşvik edebilir.

İnovasyon, eğitim alanında yeni öğretim yöntemlerinin, materyallerin ve teknolojilerin geliştirilmesine olanak sağlar. Örneğin, interaktif yazılımlar, çevrimiçi

eğitim platformları, sanal gerçeklik gibi inovatif araçlar, öğrencilerin daha etkili ve ilgi çekici bir Şekilde öğrenmelerine yardımcı olur. Bu yenilikler, eğitim sürecini daha etkili ve verimli hale getirir (European Commission, 2016).

21. yüzyıl reformlarının eğitimdeki yansımaları, eğitimi esas alan kurumların toplumsal deđiŐimde daha çok vazifeyi omuzlaması ve dünyadaki iktisad düzenin sürdürülebilir kılınması için gereken katkıları yapabilecek eğitim hizmetlerini desteklemesi ile gerçekleŐecektir. Milletler, eğitim sisteminde gerçek deđiŐikliklerin meydana gelmesini talep ediyorlarsa bu talebin yalnızca doğru bir inovasyon ile karŐılabileceđini bilmelidirler (Campos, 2014).

İnovasyonun eğitimdeki izdüŐümü, eğitime çeşitli noktalar üzerinde nitelik kazandıracaktır. İnovasyon, eğitim örgütlerinin, sosyal ve ekonomik temelli değişikliklere aracı olmasını sağlar. Bu nedenle eğitim sistemlerinin, inovasyon becerilerini geliştirmeye yardımcı olduğu tespit edilen ğretim, öğrenme ya da organizasyonel faaliyetleri içselleŐtirmeleri gerekmektedir. Eğitim kurumları, diğer kamu kurumları ve özel kurumlar gibi verimliliği artırma ve maliyetleri en aza indirgeme kaygısını yaŐamaktadır. Bu bağlamda inovasyon, eğitim hizmetlerinin daha etkin ve verimli bir biçimde sunulmasını destekleyecek bir niteliğe sahiptir. Ayrıca eğitimde inovasyon uygulamaları, öğrenme çıktılarında denkliği, eğitim hizmetlerine ulaŐım kolaylığı ve eğitimden faydalanmada eŐitliđi destekleyerek eğitimin maksadına hizmet etmektedir (O’Sullivan ve Dooley, 2008). Sonuç olarak, inovasyon ve eğitim arasındaki ilişki giderek daha önemli hale gelmektedir. Eğitim sistemi, inovasyon kültürünü teşvik ederek ve inovasyonu destekleyen teknolojileri kullanarak, toplumun yenilikçiliğini artırmak ve ülkenin kalkınmasına katkıda bulunmak için fırsatlar sunabilir.

2.1.5. İnovatif Düşünme

İnovatif düşünme, yeni fikirler, ürünler, süreçler veya hizmetler geliştirmek için yaratıcı ve yenilikçi düşünme becerisidir. İnovatif düşünme, mevcut yöntemlerin, ürünlerin veya süreçlerin sorgulanmasını, problem çözme becerilerinin geliştirilmesini, farklı bakış açılarının benimsenmesini ve yaratıcılığın teşvik edilmesini içerir. İnovatif düşünme, bilgiyi ekonomik yönden topluma yararlı olacak Şekilde deđiŐtirmek ve dönüŐtürmektir. İnovatif düşünme, insanların fikirlerini sorgulamalarını, önyargılarını bırakmalarını ve yeni fikirler üretmelerini sağlayan bir süreçtir. İnovatif düşünme,

insanlığın ilerlemesinin itici gücüdür. İnovatif düşünme, sınırları zorlama, risk alma ve farklı bakış açılarına açık olma üzerine kuruludur. İnovatif düşünme süreci, dört aşamadan oluşur (Matthews ve Brueggemann, 2018):

1. Sorunu Tanımlama: İnovatif düşünme sürecinin ilk aşaması, bir sorunun veya fırsatın tanımlanmasıdır.
2. Farklı Fikirler Üretme: Bu aşamada katılımcılar sorunu veya fırsatı farklı açılardan ele alarak, yaratıcı ve yenilikçi fikirler üretirler.
3. Fikirleri Değerlendirme: Üretilen fikirler değerlendirilerek, uygulanabilirlikleri ve potansiyelleri analiz edilir.
4. Uygulama: Son aşamada, en iyi fikirler uygulanır ve değerlendirilir.

İnovatif düşünme, birçok sektörde ve disiplinde kullanılan bir beceridir ve toplumsal sorunların çözümüne ve dünya çapında sürdürülebilir kalkınmaya katkıda bulunmaya da yardımcı olabilir. İnovatif düşünme, yeni olasılıklara açık, değişimi kucaklayan ve farklı bakış açılarını memnuniyetle karşılayan bir zihniyeti kapsar. Katı düşünce kalıplarından kurtulmayı ve risk almaya ve yeni fikirleri denemeye istekli olmayı içerir. İnovatif düşünmenin temel özellikleri şunları içerir:

1. Yaratıcılık: Orijinal ve benzersiz fikirler üretme yeteneği.
2. Merak: Keşfetmek, öğrenmek ve yeni bilgiler ve içgörüler keşfetmek için güçlü bir istek.
3. Açık fikirlilik: Farklı bakış açılarına açık olmak ve geleneksel olmayan yaklaşımları dikkate almaya istekli olmak.
4. Uyarlanabilirlik: Değişen koşullara uyum sağlama ve yeni fikirleri benimseme kapasitesi.
5. Problem çözme: Problemleri tanımlama ve analiz etme ve yenilikçi çözümler geliştirme becerisi.
6. İş birliği: Başkalarının çeşitli beceri ve bakış açılarından yararlanarak ekipler halinde etkin bir şekilde çalışabilme becerisi.
7. Risk alma: Hesaplanmış riskler alma ve başarısızlık olasılığını bir öğrenme fırsatı olarak benimseme istekliliği.

8. Sürekli öğrenme: Yeni bilgi ve beceriler arayarak, sürekli kişisel ve profesyonel gelişim taahhüdü (Drucker ve Maciariello, 2014).

İnovatif düşünen insanlar, yaratıcı ve yenilikçi çözümler üretirler ve işletmelerin rekabet avantajı sağlamalarına yardımcı olurlar. İnovatörler, genellikle varsayımları sorgular, alternatif bakış açıları arar ve sürekli olarak gelişme ve ilerleme fırsatları ararlar. İnovatif düşünen insanlar, hayal ettiklerini gerçekleştirmek, fikir üretmek, topluma fayda sağlayacak şekilde bilgiyi üretmek isterler ve kalıpların dışında düşünme ve benzersiz fikirler bulma yetenekleriyle tanınırlar. Geleneksel bilgeliğe meydan okumaya ve yeni olasılıkları keşfetmeye doğal bir eğilimleri vardır. Çevrelerindeki dünyayı keşfetmek, öğrenmek ve anlamak için güçlü bir merak duygusuyla, düşündürücü sorular sorarlar ve sürekli olarak yeni bilgi ve deneyimler ararlar. Farklı bakış açılarını benimserler ve başlangıçta alışılmadık veya çelişkili görünebilecek fikirleri dikkate almaya isteklidirler. Zorlukların ve aksiliklerin üstesinden gelmek için kararlılık ve esnekliğe sahiptirler. Kolay pes etmezler ve fikirlerini gerçeğe dönüştürmek için gereken çabayı göstermeye hazırdırlar. Risk alarak, kendi konfor alanlarının dışına çıkmaya, mevcut normlara meydan okumaya ve fikirlerinin peşinde koşarken belirsizliği kucaklamaya isteklidirler. Değişen koşullar karşısında esnek davranabilir, uyarlamalar yapabilir ve gerektiğinde alternatif çözümler bulabilirler. İnovatif düşünenler, iş birliğinin değerini bilirler ve aktif olarak farklı bakış açıları ve uzmanlık ararlar. Ekip halinde çalışma, başkalarının güçlü yönlerinden yararlanma ve kolektif bilgi üzerine inşa etme konusunda yeteneklidirler. Gelecek hakkında net bir vizyona sahiptirler ve bu vizyonu etkili bir şekilde ifade etme ve iletme yeteneğine sahiptirler. Fikirleriyle başkalarına ilham verirler ve yenilikçi konseptleri etrafında destek toplayabilirler (Rogers, 2003).

2.1.6. İnovatif Düşünme ve Öğretmen İlişkisi

İnovatif düşünme, eğitim alanında öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirmelerine ve yenilikçi yaklaşımlarla bilgiyi anlamalarına yardımcı olur. Öğretmenler, inovatif düşünme sürecini destekleyerek öğrencilerin yaratıcılıklarını ve problem çözme yeteneklerini geliştirebilirler. Bu ilişki, öğretmenlerin uygun öğretim stratejileri kullanarak öğrencilere farklı düşünme becerilerini öğretmelerini gerektirir (Robinson, 2015).

İnovatif düşünme, öğretmenlerin öğrencilerinin öğrenmesini daha ilginç ve etkili hale getirmek için yeni ve yenilikçi yaklaşımlar geliştirmelerine, öğrenme sürecini daha ilginç ve öğrenci merkezli hale getirmelerine yardımcı olabilir. Öğretmenler, öğrencilerin farklı öğrenme stillerini ve ihtiyaçlarını karşılamak için, sınıf içinde farklı öğrenme materyalleri, araçları ve yöntemleri kullanarak, öğrencilerin öğrenme deneyimini zenginleştirebilirler.

İnovatif düşünme, öğretmenlerin dijital teknolojileri kullanarak öğrenme deneyimini daha interaktif hale getirmelerine yardımcı olabilir. Öğretmenler, dijital araçları kullanarak, öğrencilerin öğrenme deneyimini zenginleştirebilirler. Örneğin, sınıf içinde interaktif tahta kullanarak, öğrencilerin ders materyallerine daha kolay erişmelerini sağlayabilirler. Ayrıca, öğretmenler, öğrencilerin öğrenme deneyimini daha da artırmak için sanal gerçeklik, artırılmış gerçeklik gibi teknolojileri kullanabilirler (Craft, 2005).

Öğretmenler, eleştirel düşünme, analitik düşünme, yaratıcı düşünme ve sistematik düşünme gibi farklı düşünme becerilerini vurgulayabilirler. Bunun için öğrencilere sorunları analiz etme, alternatif çözümler bulma ve farklı bakış açılarıyla düşünme gibi becerileri öğretebilirler. Ayrıca, öğretmenlerin inovatif düşünmeyi teşvik etmek için öğrencilere açık uçlu sorular sorması, projeler ve etkileşimli etkinlikler düzenlemesi, teknolojiyi kullanması gibi yöntemler de vardır. Öğrencilerin kendi fikirlerini ifade etmeleri, risk almaları ve yaratıcı çözümler bulmaları teşvik edilmelidir. Öğretmenlerin inovatif düşünme becerilerini geliştirmeleri, öğrencilerin daha etkili bir şekilde öğrenmelerine yardımcı olabilir ve onların gelecekteki başarıları için önemli bir rol oynayabilir.

2.1.7. Yaratıcılık Kavramı

Zaman içinde, insanlar hayatlarını sürdürmek için engelleri aşarak nihai hedeflerine ulaşmayı başarmışlardır. Bu nedenle, insanların belirli özellikleri ve yetenekleri taklit etme veya öğrenme becerileri üzerinde çalışmalar yaptıkları gözlenmiştir. Bu sebeple, yaratıcılık tarih boyunca insanların yaşamlarında önemli bir rol oynamıştır. Yaratıcılığın tanımı oldukça geniş bir kavramdır ve hala zor bir şekilde tarif edilebilir. Her birey, bilim, ekonomi, müzik gibi çeşitli konularda farklı seviyelerde yaratıcı yeteneklere sahip olabilir. Geçen yıllar boyunca, "yaratıcılık" kelimesinin tanımının birkaç kez değiştiğini söylemek mümkündür. Eski zamanlara geri dönüp

baktığımızda, bu terimin başlangıçta ilahi bir nitelikle ilişkilendirildiğini gözlemleyebiliriz. Plato, şairlerin ilahi ilhamdan beslendiğini ve yaratıcılığa sadece seçkin bir azınlığın erişebileceğini iddia etmiştir (Atwood, 2010).

Tarihsel açıdan, bazı ünlü düşünürlerin aktardığına göre, Platon (İon) ilhamın bir tür delilik olduğunu belirtirken, Kant yaratıcılığı hayal gücüyle ilişkilendirir. Bu iki görüş de Romantizm üzerinde ve sonuç olarak ortak yaratıcılık anlayışı üzerinde büyük bir etkiye sahiptir (Gaut, 2010). Kant, sanatta yaratıcı olmanın doğuştan geldiğini ve öğretilemez olduğunu, sanatsal üretim süreçlerinin hem sanatçı hem de izleyici için sözcükle ifade edilemez olduğunu iddia etmiştir (Stokes, 2016). Ancak 19. yüzyılın ikinci yarısında, Almanya'dan ortaya çıkan ve insanın beş duyusundan aldığı tüm bilgileri düzenleyip şekillendirenin zihin olduğunu doğrulayan Gestalt adlı yeni bir kavram ortaya çıktı. Bu kuram parçaları yeniden düzenlemek yerine bütünü farklı bir bakış açısıyla ele alındığında yaratıcılığa ulaşılacağını öne sürdü (Selçuk, 2022).

E. Paul Torrance, yaratıcılığı "özgünlüğe, uygunluğa ve toplum tarafından kabul edilebilirliğe sahip, belirli bir zamanda ve durumda yeni ve uygun bir şekilde cevap verme yeteneği" olarak tanımlamıştır. Bu tanım, yaratıcılığın yeni ve özgün fikirlerin oluşturulmasını, bu fikirlerin uygunluğunu ve uygulanabilirliğini vurgular. Aynı zamanda, yaratıcılığın toplum tarafından kabul edilebilir olması ve belirli bir zamanda ve durumda uygun bir şekilde ifade edilebilmesi gerektiğini vurgulayarak, yaratıcılığın sosyal ve kültürel bağlamı da dikkate alınmaktadır (Runco ve Jaeger, 2012).

Günümüzde ise bireysel yaratıcılığa farklı perspektiflerden bakılmaktadır. Yaratıcılığın anlaşılması için birçok yaklaşım bulunmasına rağmen, bu kavramla özdeşleştirebileceğimiz tek bir tanım yoktur. Çünkü yaratıcılık, en karmaşık insan davranışlarından biridir. Eğitimsel, sosyal ve evrimsel deneyimler gibi çeşitli faktörlerden etkilendiği görülmekte ve farklı alanlarda farklı şekillerde ortaya çıkmaktadır.

Guilford (1973), yaratıcılığın bilimsel olarak incelenebileceğini kanıtlamak için ilk ikna edici argümanı sunan bir çalışmayla ün kazanmıştır. 20. yüzyılda, psikologlar yaratıcılığın IQ (Intelligence Quotient) ile ilişkili olduğuna inanıyorlardı: Yüksek bir IQ, yüksek düzeyde yaratıcılığı gösterirken, düşük bir IQ ile daha az yaratıcılığa sahip olduğu düşünülüyordu. Ancak Guilford, durumun böyle olmadığını gösterdi (Cho vd. 2010). Yaratıcılığın bazı kişilerde doğuştan geldiğine inanmakla birlikte, artık genel olarak kabul edilen yaratıcılığın sonradan öğrenilebileceği ve geliştirilebileceğidir.

Kabul gören bir tanıma göre, yaratıcılık bir alanda yeni ve değerli fikirlerin üretilmesi olarak tanımlanır. Başka bir tanımda ise örgütsel boyutu da göz önüne alınarak, yaratıcılık birlikte çalışan bireyler veya küçük bir grup tarafından yeni ve faydalı fikirlerin ortaya konması olarak ifade edilir. Standart tanımda iki bileşen bulunmaktadır. Yaratıcılık için orijinallik ve verimlilik gereklidir. Orijinallik bazen farklılıkla da açıklanır. Yaratıcılık, orijinallik olmadan mümkün değildir. Orijinallik önemli bir faktördür, ancak tek başına yeterli değildir. Bazı fikirler ve ürünler yaratıcı olsa da faydasız olabilir. Orijinallik önemlidir, ancak etkili veya uygun olduğu takdirde önem kazanır. Yaratıcılığa yaratma kavramından bakarsak, yaratıcılık, daha önce ilişkilendirilmemiş nesnelere arasında ilişkiler kurarak onları anlamlı ve orijinal bir şekilde etkinleştirme sürecidir. Yaratıcılık, herkesin gördüğü şeyleri görme eylemidir ve bilinenden bilinmeyene doğru ilerler. Çoğu araştırmacı, sonucun iki kriteri karşılaması durumunda yaratıcı olduğunu kabul eder. Bu kriterler yeni olmalı ve alanına daha önce orada olmayan bir şey katmalıdır. Ayrıca, sonuç bir amaca hizmet etmelidir. Örneğin, Mumford (2000) verdiği bir örneğe bakacak olursak, mavi bir ketçap şişesi daha önce piyasada olmayabilir, ancak bu anlamlı değildir çünkü neden birisi mavi bir ketçap şişesi istesin ki? Ancak, ketçap şişesinin ters şekilde dökülebilir olması gibi bir özelliği varsa, o zaman anlam kazanır (Mumford, 2000).

2.1.8. Yaratıcılık Yaklaşımları ve Teorileri

Bu çalışma kapsamında Çağrışımsal Yaklaşım, Psikoanalitik Yaklaşım, Hümanistik Yaklaşım, Bilişsel Yaklaşım, Gestalt Yaklaşımı, Gelişimsel Yaklaşım ve Sistem Yaklaşımı perspektifinde yaratıcılığın incelenmesi yapılacaktır.

Çağrışımsal Yaklaşım

Yaratıcı düşünce teorilerinin çoğu çağrışımsal süreçlere dayanır. İlişkisel teori, fikirlerin üretimi ve ilişkilendirilmesine odaklanır. Çağrışımsal yaklaşımın, çağrışım süreçlerinin nasıl işlediği konusunda Locke, Bain, Hume ve diğerleri tarafından yapılan çalışmalarla ilişkilendirildiği psikoloji tarihinde bilinmektedir. Bu yaklaşımın temsilcilerinden Mednick (1962), yaratıcı düşüncüyü ölçmek için Uzaktan İlişki Testini (RAT) kullanır. Bu çalışma, yaratıcı biliş hakkında test edilebilir tahminler sağladığı için övgüye değer kabul edilir. Mednick (1962), yaratıcılık ve düşünmenin bilişsel süreçleri üzerine yaptığı çalışmasında, aynı anda meydana gelen iki fikrin insan zihninde aynı anda depolandığını savunur. Bu fikrini benzerlik ve süreklilik yasasıyla açıklar. Ona göre

yaratıcı düşünme bireyler ve toplum için yararlı olan fikirlerin bir araya gelmesinin sonucu olarak karakterize edilir. Fikirler ya yakından ilişkilidir ya da insan zihnindeki kavramlardan uzaktır. Bu teoride, yaratıcı düşünme şans (olumlu şans), benzerlik ve meditasyon ile ilişkilendirilir.

Çağrışımsal yaklaşım, yaratıcılığı bir çağrışım süreci olarak açıklar. Bu yaklaşım, yaratıcılığın yeni ve orijinal fikirlerin eski bilgilerin birleştirilmesi veya yeni ilişkilerin kurulması yoluyla ortaya çıktığını savunur. Yaratıcılığın temelinde, zihinsel çağrışımların yapılandırılması ve bunların yeni ve farklı biçimlerde birleştirilmesi yer alır. Yaratıcı düşünce, bireylerin zihinlerinde mevcut olan bilgiler, deneyimler ve düşünceler arasında beklenmedik ve özgün ilişkiler kurmalarıyla ortaya çıkar. Yaratıcı düşünce, bir problemle karşılaşıldığında, önceden alışılmış olan düşünce kalıplarını kırarak yeni ve farklı çözümler üretebilme yeteneği olarak değerlendirilir. (Sternberg, 2003).

Psikanalitik Yaklaşım

Psikanalitik teoriye göre, yaratıcılık savunma mekanizmaları tarafından yönlendirilir. Bu yaklaşım, insan davranışını insanın içsel dinamiklerine dayandırır ve yaratıcılığın da bu dinamiklerin etkisi altında olduğunu öne sürer (Ülgen, 1990). Bu teorinin kurucusu Freud, yaratıcılığı kişinin bilinçaltı zihninde, yani "id" ile ilişkili olan, bilinçli bir patlama olarak tanımlar. Yaratıcılık, bilinçaltı ile bilinç arasında bir denge olarak görülür (Freud, 1915; akt. Cüceloğlu, 2005). Yaratıcılık, bir bireyin toplum tarafından kabul edilemez olan cinsellik ve saldırganlık gibi arzularının, toplum tarafından kabul edilebilir bir şekilde ifade edilmesinin bir yansıması olarak da özetlenebilir. Freud, yaratıcılığı bir savunma mekanizması olarak tanımlar. Yaratıcılık, bilinçli düzeye yükseltmediğimiz libido enerjisiyle başa çıkma mekanizmasıdır. Yaratıcı düşünce, yüceltme adı verilen bir savunma mekanizmasının ardından ortaya çıkar ve bu durum, toplumsal olarak kabul görmüş ve işlenmiş bir haz duygusunun sonucu olarak görülür. Freud, psikolojik sorunlar ile yaratıcılık arasında bir ilişki olduğunu vurgulamış ve savunma mekanizmalarının farklı olduğunu belirtmiştir (Toprakçı, 2001).

Freud, hayal kurma yeteneğinin, bireylerin çocukluktan itibaren oyunu bıraktıktan sonra edindikleri bir beceri olduğunu vurgulamaktadır. Bu bağlamda Freud, sanatçıyı hayal kurma yeteneğine sahip yaratıcı bir birey olarak görmektedir. Yaratıcılığı ve akıl hastalığını araştıran nevroitikler, kişisel sınırlarını toplumdan uzaklaştırarak yaratıcı çalışmalara imza atarlar.

Chris, psikanalitik yaklaşımlarda yaratıcılık üzerine düşünceleriyle dikkat çeken bir başka isimdir. Ona göre, yaratıcılık savunma mekanizmalarının ortadan kalkmasıyla başlayan iki aşamalı bir süreçtir. Bu süreç ilham ve işleme aşaması olarak adlandırılır. Chris'in bakış açısına göre temel mantık, bir kişinin enerjisinin, irrasyonel dürtülerin ortadan kalkmasıyla (savunma mekanizmalarının ortadan kalkmasıyla) serbest kalmasıdır. Daha sonra bu enerji devreye girer ve böylece insan yaratıcılığı ortaya çıkar (Chris, 1952; akt. Güney, 2006).

Jung, psikanalizin önde gelen isimlerinden biri olarak yaratıcılığın kaynağını toplumsal bilinçaltında (arketip) bulduğunu belirtir. Ona göre yaratıcı süreç, kişinin bilinçaltındaki arketipik unsurların hareketiyle başlar. Ayrıca yaratıcı insanları "kolektif insanlar" olarak tanımlar ve onların bilinçaltında gerçekleşen olayları şekillendirebileceklerine inanır. Jung, insanların bilinçaltını anlamak için resim çizdirmek gibi bir yöntem kullanmıştır. Sembollerin, bireylerin yaratıcılık kullanarak ifade etmekte zorlandıkları neşe ve tehlike kavramlarını ifade etmek için kullanılabileceğini savunur. Bu yaklaşımı "içe dönme ve gözlemlene" olarak adlandırır. Psikanalizde ortaya çıkan dürtüler, yoğun cinsel istekler ve kolektif bilincin ürünleri olarak görünür. Jung, psikanalizi bir yaratıcılık yöntemi ve hayal gücünün keşfi olarak değerlendirir (Jung, 1906; akt. Argun, 2011).

Adler, yaratıcılık teorisiyle ilgilenmeye başladı ve yaratıcılığın gelişiminde çocukluk döneminin önemini vurguladı. Ona göre bireyler, erken çocukluk döneminde önemli etkinliklerle birlikte önemli programlar oluşturmaya başlarlar. Adler, çocukluğun bireysel sonuçlarının yaratıcılığı benzersiz kıldığına inanır. Aynı zamanda Adler, yaratıcılığı çocukluğun eksikliği olarak görür. Bu durum temelde bastırılmış bir aşağılık kompleksinden kaynaklanır ve bir savunma mekanizması olarak da anlaşılabilir. Adler'e göre bireyler, eksik yönlerini tamamlamak için yaratıcı düşünmeye eğilimlidirler (Adler, 1912; akt. Onur, 2018).

Hümanist Yaklaşım

Rogers, Maslow ve Fromm tarafından geliştirilen hümanist teori, Adler'in insanların iyilik için çabaladığı fikrine dayanmaktadır. Analitik teorisyenlerin aksine hümanist teorinin savunucuları, bireylerin iyi içgüdülere sahip olduğunu ve geçmişe takılıp kalmadıklarını vurgularlar. Hümanist bir yaklaşım bireysel yaratıcılığa odaklanır. Yaratıcılık, tüm insanlarda var olan bir nitelik olarak tanımlanmaktadır (Parsıl, 2012). Bu

insan merkezli teori, insanların özgür durumlarda ve ortamlarda yaratıcı olabileceğini iddia eder. Korku ve endişe içeren ortamların, yaratıcılığı olumsuz etkileyebileceği düşünülmektedir (Yavuzer, 1989).

Hümanist bakış açısına göre yaratıcılık iyi veya kötü olarak değerlendirilmez. Her birey için durum farklıdır; biri insanlığa faydalı yaratıcı ürünler ortaya koyabilirken, diğeri aynı yaratıcılığı insanlığa zarar vermek için kullanabilir. Yaratıcılık, alanına özgüdür ve sınırlanamaz. Sonuç olarak, herkes yaratıcı ürünler ortaya koyabilir. Hümanist yaklaşım, yaratıcı düşünce ürününün hangi amaca hizmet ettiğinin önemli olmadığını ve kişinin yaratıcılığını kullanma özgürlüğüne sahip olduğunu varsayar. Yaratıcılık her bireyin içinde var olan doğal bir yetenektir. Yaratıcı süreç, kişinin kendini ifade etme arzusu, özgünlüğü ve potansiyelini gerçekleştirme isteğiyle beslenir. Yaratıcılık, bireyin iç dünyasını dışa yansıtarak kendi özgün ve anlamlı eserlerini ortaya koymasını sağlar. Bu yaklaşıma göre, yaratıcılık insanın bütünsel refahını ve kendini gerçekleştirmesini destekler. Yaratıcı faaliyetler, bireyin özgüvenini artırır, kişisel tatmin sağlar ve yaşamda anlam ve amaç bulmasına yardımcı olur. (Adıgüzel, 2016). Hümanist yaklaşım, insanlara ve onların refahına odaklanır. Bireyin doğuştan gelen mutluluğunun, iradesine bağlı olarak hayatının geri kalanında devam edebileceğini savunur.

Gestalt Yaklaşımı

Gestalt yaklaşımı, yaratıcılığı bir bütün olarak anlamayı ve iç görüyü vurgulayan bir perspektiftir. Bu yaklaşım, yaratıcılığın bir bireyin deneyimlerini organize etme ve yeniden yapılandırma süreci olduğunu savunur. Gestalt teorisine göre, yaratıcılık, problem çözme ve uyum sağlama süreçlerinin bir sonucudur. Birey, çevresindeki unsurları bir bütün olarak algılar ve bunları anlamlandırır. Yaratıcı düşünce, mevcut bilgi ve deneyimleri kullanarak yeni ve orijinal bağlantılar kurmayı gerektirir. Bu süreçte, birey iç görü kazanır ve problemi farklı bir perspektifle ele alır. Gestalt yaklaşımı, yaratıcılığın bütünsel ve organizasyonlu bir süreç olduğunu vurguladığı için, yaratıcılığı değerlendirirken parçadan bütüne odaklanır ve bireyin deneyimlerini ve düşünce süreçlerini bütünlüğü içinde değerlendirir. Gestalt yaklaşımı, yaratıcılığın rutin problem çözme kalıplarının ötesine geçtiğini ve yeni, özgün çözümler üretme yeteneğini vurgular. Birey, deneyimleri, duygusal durumları ve çevresel faktörleri bir araya getirerek yaratıcı çözümler geliştirir (Çelebi, 2015).

Gestalt teorisinin önde gelen isimlerinden Wertheimer, *Productive Thinking* adlı kitabında iki farklı türde problem çözme düşüncesinin olduğunu ileri sürmüştür. Bunlar A Tipi ve B Tipi problem çözmedir. A Tipi problem çözme, problemin köklerini anlama ve iç görüye dayalı uzun vadeli bir benzersiz problem çözme yaklaşımıdır. B Tipi problem çözme ise, problemin köklerini anlamaktan uzak, rutin bir problem çözme şeklidir. Wertheimer, B Tipi problem çözme yöntemini eleştirmiştir. Belirli zamanlarda tekrarın işe yaradığını belirtse de, sürekli tekrar kullanımının üretken düşüncüyü, yani bireysel yaratıcılığı gölgelediğini savunmuştur (Wertheimer, 1945; akt.Senemoğlu, 2012).

Bilişsel Yaklaşım

Piaget'nin biliş teorisi temelli bilişsel araştırması, bilgi edinme, işleme ve hatırlama gibi zihinsel süreçlere odaklanır. Kuramsal olarak, insan davranışının temeli, kişinin kendisi hakkındaki düşünceleri, öğrenme deneyimleri ve çevresel faktörlerden oluşur. Bilişsel teorisinin savunucuları, insanların bilişsel süreçlere hakimiyeti nedeniyle diğer canlılardan daha yetenekli olduklarını vurgular. Bu durum, bireylerin dış dünyada gerçekleşen olayları içselleştirebileceği ve anlayabileceği inancını taşır (Eisenberg ve Morris, 2002).

Feldman, davranışın temelini oluşturan bilişin, çevresel etmenler, öğrenme süreçleri, geçmiş deneyimler ve eğitimin bireysel yaratıcılığı etkilediğini belirtir. Ayrıca, Piaget'nin gelişim aşamaları ile yaratıcı çıktı arasında benzerlikler olduğunu öne sürer. Bu benzerlikler şunları içerir: beklenmedik tepkilerin sorun çözümüne verilmesi, sorun üzerinde çalışırken geri çekilme hissinin olması ve çözüme ulaşıldığında durumun netleşip çözüldüğü fikrinin önemini yitirmesi. Kurama göre, problem çözme sürecinin sonucunda yaratıcı ürünler ortaya çıkmalıdır (Feldman,1999).

Bu teorisinin kilit isimlerinden biri olan Galton, zekâ ve yaratıcılık arasında bir ilişki kurmuştur. Çok zeki insanların daha yaratıcı düşünürler olduğunu savunmuştur (Onur, 2018). Feist ve Barron (2003), zekâ ve yaratıcılık arasındaki ilişkiye bakarak, Galton'un aksine, tüm zeki insanların aynı zamanda yüksek derecede yaratıcı olmadığı sonucuna varmışlardır.

Bilişsel yaklaşım, yaratıcılığın bilgi işleme süreçlerine dayandığını savunur. Yaratıcı düşünce, mevcut bilgi ve deneyimlerin birey tarafından yeniden yapılandırılması ve farklı şekillerde birleştirilmesiyle ortaya çıkar. Birey, esnek bir düşünce yapısıyla

problem çözerken, yeni ve orijinal bağlantılar kurabilir. Yaratıcılık, zihinsel esneklik, özgün fikirler üretme, problem çözme becerileri ve alternatif çözüm yolları bulma gibi bilişsel yetenekleri içerir. Bilişsel yaklaşım, yaratıcılığın bireyin bilişsel süreçlerini etkileyen faktörlerle birlikte geliştiğini ve bu süreçlerin yaratıcı düşüncenin temelini oluşturduğunu vurgular.

Gelişimsel Yaklaşım

Gelişimsel yaklaşım, yaratıcılığı bireyin yaşam boyunca geçirdiği gelişim süreçleri ve deneyimlerle açıklar. Bu yaklaşıma göre, yaratıcılık, bireyin çocukluktan yetişkinliğe kadar olan dönemdeki biyolojik, sosyal, ve bilişsel gelişimini yansıtır. Yaratıcılığı değerlendirirken bireylerin yaşam boyunca yaratıcı potansiyellerini nasıl geliştirdiğini ve yaratıcılık düzeylerinin yaşla birlikte nasıl değişebileceğini inceler. Bu yaklaşım, yaratıcılığı sadece bir anda değil, bireyin yaşam süreci içinde ele alır ve yaratıcılığın zamanla nasıl değişebileceğini anlamak için uzun dönemli bir bakış açısı sunar. Gelişimsel yaklaşım, kontrollü gelişim çalışmaları ve aile yapılarına odaklanmıştır. Araştırmalar, aile yapısının kişilik üzerindeki etkisini doğrulamakta ve doğum sırasının önemli bir faktör olduğunu göstermektedir. Örneğin, ortanca çocukların bazı gelişimsel avantajlara sahip olduğunu gösteren veriler bulunmaktadır. Araştırmalar, ortanca çocukların asi olma olasılığının daha yüksek olduğunu ve bunun ebeveynlerinin yaşından ve sağlık durumundan etkilendiğini göstermektedir. Yaratıcılık geliştirme teorileri, genetik faktörlerin önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Yaratıcılığın kökenleri üzerine yapılan bir araştırma, çocukların yaratıcı düşüncelerini geliştirdikleri iç tasarım bağlamının önemini vurgulamaktadır. Goertzel, yaratıcılığın belirli gelişimsel deneyimlerle ilişkili olduğunu iddia etmiştir. (Kaufman ve Sternberg, 2008).

Gelişimsel yaklaşıma göre, çocukluk dönemi yaratıcılığın temel bir zeminini oluşturur. Çocuklar, oyun, hayal kurma, deneme yanılma, keşfetme gibi etkinliklerle yaratıcı düşünme becerilerini geliştirirler. Aile, okul ve toplumsal çevre gibi faktörler ise bu süreçte önemli bir rol oynar. Araştırmalar, ailenin yaratıcılığı destekleyici bir ortam sağlamasının önemini vurgular. Yaratıcı çocukların ebeveynleri, çocuklarını yaratıcı aktivitelerle teşvik eder, onlara yeni deneyimler sunar ve keşfetmelerine olanak tanır. Okul ortamı da yaratıcılığı desteklemek için önemli bir rol oynar. Yaratıcılığı teşvik eden dersler, özgür düşünmeyi teşvik eden bir öğrenme ortamı ve problem çözme becerilerini geliştiren etkinlikler, gelişimsel yaklaşıma göre yaratıcılığın gelişimini destekler.

Gelişimsel yaklaşım, bireyin yaşam sürecindeki deneyimlerin yaratıcılığın gelişimine katkıda bulunduğunu vurgular. Bu deneyimler, biyolojik ve bilişsel gelişimle birlikte etkileşim içinde olur ve yaratıcılığın ortaya çıkmasını ve ilerlemesini sağlar (Runco, 2007).

Sistem Yaklaşımı

Sistem teorisi, yaratıcılığın tek bir varlık yerine etkileşimli alt bileşenlere sahip karmaşık bir sistem olarak ortaya çıktığı görüşüne dayanır. Bu yaklaşım, yaratıcılığın geniş bir bağlamda ve genel olarak niteliksel bir temelde yattığını savunur. Sistem yaklaşımı, dinamik gelişim süreçlerinin farklı zamanlarda, karmaşık şekillerde ve bağlamlarda gerçekleştiği odak noktasına sahiptir. Gruber, bu karmaşıklığı çözmek ve yapısal bir çerçevede ele almak için bazı temel kavramlar geliştirmiştir. Bu yaklaşım, tek bir birincil kaynaktan ziyade, yaratıcı anlamın oluşmasına yol açan gelişmeye odaklanır. Süreç, bir dizi metafor içeren kavramlarla karakterize edilir (Kaufman ve Sternberg, 2008).

Sistem yaklaşımı, yaratıcılığı tek bir faktör veya birey odaklı bir şekilde değil, bir sistem olarak açıklar. Bu yaklaşım, yaratıcılığın birden çok etkileşimli bileşenin bir araya gelmesiyle ortaya çıktığını savunur. Yaratıcılığı sadece bireysel düzeyde değil, çevresel, sosyal ve kültürel etkileşimlerle birlikte ele alır. Yaratıcılığı etkileyen faktörlerin birbirleriyle etkileşimini ve bu etkileşimin sonucunda ortaya çıkan yeni ve orijinal fikirleri inceler. Csikszentmihalyi'nin çalışmaları, sistem yaklaşımının yaratıcılığın anlaşılmasında önemli bir rol oynadığını göstermektedir (Csikszentmihalyi, 1999). Bu yaklaşıma göre, yaratıcılığın ortaya çıkması için bireyin yetenekleri, motivasyonu, çevresel faktörler ve toplumsal etkileşimler gibi birçok faktörün etkileşim halinde olması gerekmektedir. Yaratıcı çıktılar, bu etkileşimlerin sonucunda sistemin bütünüyle ortaya çıkar. Bu yaklaşım, yaratıcılığı izole edilmiş bir özellik olarak değil, bir sistemik süreç olarak ele alır ve yaratıcılığın karmaşık ilişkiler ve etkileşimler açısından kaynaklandığını vurgular.

2.1.9. Yaratıcı Düşünme

Alanyazında, yaratıcı düşünme kavramı ile ilgili pek çok tanım yapıldığı görülmektedir. TDK (2023)'ün eğitim terimleri sözlüğüne göre yaratıcı düşünme,

“Buluşçu, yenilik arayan ya da eski sorunlara yeni çözümler getiren ve özgün düşüncelerin ortaya çıkmasını sağlayan bir düşünme biçimi” olarak tanımlanmaktadır. Amabile (1983), yaratıcı düşünmeyi "bilgi, beceri ve motivasyonun etkileşimiyle yeni ve faydalı fikirlerin üretilmesi" olarak tanımlar. Yaratıcı düşünme, bireyin sahip olduğu bilgi ve becerileri, motivasyonunu ve problem çözme yeteneklerini kullanarak, beklenmedik ilişkiler kurma, mevcut kalıpları kırma ve sıra dışı çözümler üretme sürecidir. Wallas (1926) ise yaratıcı düşünmeyi dört aşamalı bir süreç olarak açıklar. Bu aşamalar sırasıyla hazırlık, inkübasyon, aydınlanma ve değerlendirme aşamalarıdır. Hazırlık aşamasında, problemle ilgili bilgilerin toplanması ve analizi yapılır. İnkübasyon aşamasında, bilinçli olarak düşünme sürecinden uzaklaşılır ve zihinsel bir haçtan geçilir. Aydınlanma aşamasında, aniden ortaya çıkan yeni bir fikir veya çözüm bulunur. Değerlendirme aşamasında ise, bulunan fikir veya çözümün gerçekçilik ve kullanılabilirlik açısından değerlendirilmesi yapılır.

Bayındır'a göre (2013) yaratıcı düşünme, mevcut bilinen bilgilerden yeni sentezler yaparak, sorunlar karşısında farklı çözümler üretebilme, yeni durumlara kolay uyum sağlayabilme ve alışlagelmişin dışında düşünebilmektir. May (2012)'e göre ise, bilinenleri kullanarak bilinmeyene başlayan yolculuk, yeni ve farklı bir birleşime ulaşmak, düşüncelerin herkesten farklı olması ve kişinin bunu ifade etmekten çekinmemesi olarak tanımlanabilir. Çıtak ve Uysal (2012) yaratıcı düşünmeyi, hayal gücü ile bilginin birleşmesi sonucu ortaya çıkan bilişsel aktiviteleri kapsayan bir beceri olarak tanımlamaktadır. Yaratıcı düşünebilen bireyler, her şeye ilgi duyma, alternatifler üretme, yeni yaklaşımlar keşfetme ve bilgiyi farklı şekillerde kullanma eğiliminde olurlar. Yaratıcı düşünebilmek için birbirinden farklı ve ilişkisi olmayan şeylerin ilişkisini kurmak, yeni yaratımlar yapmak, çok yönlü bakmak ve alternatifli çözüm yolları bulmak gerekmektedir.

Yaratıcı düşünme, yeni ve orijinal fikirlerin üretilmesi ve problem çözme süreçlerinde farklı perspektiflerin keşfedilmesini içeren bir zihinsel süreçtir. Yaratıcı düşünme, geleneksel ve rutin düşünce kalıplarının dışına çıkarak alternatif çözümler ve yenilikçi yaklaşımlar geliştirme yeteneğini içerir. Yaratıcı düşünmenin temel özellikleri şunlardır:

- Esneklik: Farklı fikirlerin ve perspektiflerin keşfedilmesi, esnek düşünme becerisi gerektirir. Değişkenleri ve olasılıkları kabul etme ve kısıtlamaları aşma yeteneği önemlidir.
- Bağlantı Kurma: Yaratıcı düşünme, farklı kavramları, fikirleri veya bilgileri birleştirme ve ilişkilendirme becerisini içerir. Yaratıcı düşünen insanlar arasında beklenmedik bağlantılar kurabilme yeteneği yaygındır.
- Özgünlük: Yaratıcı düşünme, orijinal ve yenilikçi fikirlerin üretilmesini içerir. Yaratıcı düşünen insanlar, alışılmışın dışında çözümler ve yaklaşımlar geliştirirler.
- Risk Alma: Yaratıcı düşünme, mevcut durumu sorgulama ve yeni fikirleri deneme cesaretini gerektirir. Risk alma ve hata yapma olasılığına karşı rahatlık, yaratıcı düşünme sürecinde önemlidir (Sternberg, 2003).

Yaratıcı düşünme, geleneksel düşünce kalıplarını aşma, alışılmışın dışına çıkma ve farklı perspektiflerden bakma yeteneğini gerektirir. Yaratıcı düşünme, birçok faktörün etkileşimiyle şekillenen karmaşık bir süreçtir. Bireyin bilişsel yetenekleri, bilgi birikimi, deneyimleri, motivasyonu, çevresel etkenler ve problem bağlamı yaratıcı düşünmeyi etkileyen faktörler arasındadır. Bireyin açık fikirli olması, risk alabilme cesareti, esneklik, özgünlük ve eleştirel düşünme yetenekleri de yaratıcı düşünmeyi destekleyen önemli özelliklerdir (Runco ve Jaeger, 2012).

Geleneksel, yaratıcılıktan yoksun düşünme, yaratıcı olmayan veya geleneksel düşünme olarak adlandırılmaktadır. Yaratıcı olmayan düşünme standart kalıpların ötesine geçemeyen bir düşünme biçimidir. Yani bu düşünme yöntemi, herkesin yaptığını yapmaktır. Bu düşünceye sahip kişiler, gözlemediği diğer insanlar gibi davranmaktadır. Yaratıcı düşünme, yaratıcı olmayan düşüncenin veya geleneksel düşüncenin tam tersidir. Verilerin yetersizliği ve farklı bir bakış açısı ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Yaratıcı düşünür, herkesin gördüğünü görmekte, ancak farklı düşünmektedir. Yaratıcı düşünmeyi engelleyen faktörler, yaratıcılığın önündeki engeller olarak görülmektedir. Bunlar: utangaçlık, yanlış anlaşılma veya yanlış anlaşılma korkusu, hoşgörü eksikliği ve aşırı eleştiri, duygusal engel; çocukça görülen hayal gücü ve yaratıcılığa değer vermeme, kültürel engel; çocukluk çağında yaratıcılık sırasında olası beklentilerin karşılanmamış olması öğrenilmiş engel; bilişsel yapıdan kaynaklı olanlar bilişsel engel; eğitim programlarının yapısı program engeli olarak sınıflandırılmaktadır. Yaratıcı düşünme becerisinin, insan hayatının her anında kullanılan bir yaşam becerisi olduğu dikkat

çekmektedir. Yaratıcı düşünme, 21.yüzyılda değişen ve gelişen yaşam koşullarına uyum sağlamak için sahip olunması gereken temel becerilerden biridir. Yaratıcı düşünme becerisine sahip kişi, yaşadığı problemler karşısında farklı çözüm yolları üretebilir. Çünkü yaratıcı düşünme, süregelen düşüncelerin dışına çıkarak kalıpların ötesine geçme, farklı teknik veya metot kullanarak karşılaşılan problemlere yönelik farklı çözüm yolları bulma, yeni bir cihaz üretme, diğerlerinden başka özgün yollar izleme, çevreye fayda sağlayacak yeni uygulamalar keşfetme becerisidir (Senemoğlu, 2012).

2.1.10.Yaratıcı Düşünme, Eğitim ve Öğretmen İlişkisi

Rowe, yaratıcılığın, tek başına bilgi, beceri ve yetenekle sınırlı olmadığını vurgulamıştır. Ona göre yaratıcılık, yaşayan bir organizma gibi düşünölmeli ve potansiyelinin tam olarak ortaya çıkabilmesi için sürekli olarak beslenip desteklenmesi gerekmektedir. Eğitimin daha etkili hale getirilmesi için, değişen çevre ve ihtiyaçlara kolaylıkla uyum sağlayabilecek şekilde yeniden şekillendirilmelidir. Bu bağlamda, öncelikle eğitimcilerin rolü önemlidir, ardından müfredat ve alınacak derslerin içeriği ve son olarak öğrenmeyi destekleyen etkinliklerin düzenlenmesi etkindir. Bu dönüşüm eğitim sürecinde, yaratıcılığın gelişimini ve keşfetmeyi, sorgulamayı ve şartları yeni koşullara uyarlama yeteneğini teşvik eder (Rowe, 2007).

Adler' e göre, doğa ne vermiş olursa olsun, insanların kalıcı ve değerli şeyler üretebilmesi, eğitimin bir sonucudur. Yaratıcılıkta büyük avantajlar sağlayan çeşitli eğitim faktörleri ve dışsal etmenler, bireylere zengin deneyimler sunar ve onlara birçok şey kazandırır (Adler, 2004). Çeşitli araştırmaların sonuçlarına göre, yaratıcılığın eğitim yoluyla geliştirilebileceği tespit edilmiştir. Eğitim süreci, geleneksel ve otoriter nitelikten uzak olmalıdır. Öğretmen, sınıf ortamında iş birliği içeren özel yaratıcı teknikleri keşfetmeye teşvik edilmelidir. Yaratıcı bireylerin yetiştirilmesi açısından, eğitim programları büyük önem taşır. Teknolojideki değişimler eğitim programlarının da dönüşmesine yol açar. Çağdaş eğitimin hedefi, okul öncesi dönemden itibaren çocukların düşünme becerisini, gözlem yapma yeteneğini ve keşfetme kabiliyetini geliştirmektir. Ancak geleneksel eğitim yaklaşımı, çocuktaki yaratıcılığı, ezbercilikle, verilenleri doğrudan uygulamakla ve deney yapma fırsatından yoksun bırakmak suretiyle engeller. Yaratıcılığı ortaya çıkarmak için, var olan yeteneklerin olumlu bir şekilde kullanılmasını ve geliştirilmesini sağlayacak uygun eğitim programları hazırlanmalıdır. (Argun, 2011).

Kellner, bilgi toplumlarında, insanların eğitimle sosyal ve kültürel koşullara anlam vermeleri, eleştirel düşünceleri, değişimlere katkı sağlamaları ve dönüştürücü, yaratıcı bireyler olarak yetişmeleri gerektiğini belirtmiştir (Özerbaş, 2011). Bir toplumda yaratıcılığın kültürel ve ekonomik açıdan önemli faydaları vardır. Bu değerler ve güçlü ilişkiler göz önüne alındığında, öğrenme ve yaratıcılığı teşvik etmek ve genç nesillere ulaşmak için örgün eğitim yöntemi oldukça doğaldır. Ancak yaratıcılık ve okullar arasındaki ilişki pek çok ülkede karmaşıktır. Eğitimciler ve toplum, yaratıcılığın geliştirilemeyeceğini düşünmektedir. Bununla birlikte, yaratıcılığı öğretmek için yüzlerce teknik geliştirilmiştir. 1970'lerin başından 1980'lerin sonuna kadar, Torrance çocuklara yaratıcılığı öğretmek için yüzden fazla yaratıcılık geliştirme çalışması yapmıştır (Plucker vd, 2011).

Dikici' ye göre, doğuştan yaratıcılığa sahip olmayan insanların daha sonra yaratıcı olmayacağı görüşü artık kabul görmemektedir. İyi bir eğitimle birlikte herkes yaratıcı olabilir (Dikici, 2002). Eğitim sistemi yaratıcılığı desteklediğinde, okullar araştırmacı, sorgulayan, bilinçli ve çeşitli çözümler üretebilen bireyleri yetiştirme konusunda başarılı olacaklardır. Aynı zamanda deney ve gözlem yeteneklerini kullanabilen öğrenciler de yetiştireceklerdir. Bu nedenle, gelişmiş ülkelerin sayısı artacak ve ülkelerin kalkınma ve yaşam kalitesinde belirgin bir artış olacaktır (Genç, 2021).

Eğitimde yaratıcılığı teşvik etmek ve ilerletmek için, bireyin içindeki yaratıcı potansiyelin fark edilmesi ve yüksek yaratıcılığa sahip bireylere uygun ortamlar sağlanması önemlidir. Yaratıcılık yeteneği herkesin doğuştan getirdiği bir özelliktir. Ancak bu potansiyel, kişiden kişiye farklılık gösterir ve geliştirilebilir. Bu nedenle, öğrencilerin farklılıklarını göz önünde bulundurarak, yaratıcılıklarını destekleyen ve özgürce düşüncelerine olanak tanıyan ortamların oluşturulması son derece önemlidir (Kılıç, Konokman ve Yelken, 2018).

Bir ülkenin ilerleme düzeyini gösteren temel göstergelerden biri eğitimdir. Eğitimin en önemli kilit figürleri öğretmenlerdir. Gelişmekte olan bir ülkede, sıradan bir öğretmen, ülkenin hedeflerini karşılamak için yeterli olamaz. Eğitimin kalitesi ve ülkenin ilerlemesi için, öğretmenlerin aranan niteliklere uygun olması temel bir şarttır (Özyılmaz ve Gülbetkin, 2018).

Yaratıcı düşünme becerisine sahip bir öğretmenin bazı özellikleri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

1. Esneklik ve Adaptasyon Yeteneği: Yaratıcı düşünme becerisine sahip bir öğretmen, esneklik gösterme ve çeşitli durumlara uyum sağlama yeteneğine sahiptir. Değişen öğrenci ihtiyaçlarına ve sınıf dinamiklerine hızlıca adapte olabilir.
2. Risk Alma ve Yenilikçilik: Yaratıcı düşünme becerisi olan öğretmenler, yeni fikirler denemekten ve sınırları zorlamaktan çekinmezler. Yaratıcılığın önünü açmak için risk almaktan korkmazlar ve yenilikçi yöntemler kullanarak öğrencileri teşvik ederler.
3. Problem Çözme Yeteneği: Yaratıcı öğretmenler, karşılaştıkları sorunları yaratıcı bir şekilde çözebilme becerisine sahiptir. Farklı açılardan düşünerek alternatif çözümler üretebilir ve öğrencilerine problem çözme becerilerini öğretme konusunda destek sağlarlar.
4. Esin Kaynaklarına Açıklık: Yaratıcı düşünme becerisine sahip bir öğretmen, farklı kaynaklardan ilham alabilme yeteneğine sahiptir. Sanat, edebiyat, doğa, teknoloji gibi alanlardan beslenerek derslerine yaratıcı ve yenilikçi içerikler katar.
5. Esnek Düşünme ve Alternatif Görüşlere Değer Verme: Yaratıcı öğretmenler, farklı düşünce tarzlarına ve perspektiflere açık olurlar. Öğrencilerin farklı fikirlerini ve çözüm önerilerini değerlendirirken esnek düşünme becerisini kullanır ve onları teşvik eder.
6. İş birliği ve İletişim Becerileri: Yaratıcı düşünme becerisine sahip bir öğretmen, öğrencilerle iş birliği yapabilme ve etkili iletişim kurabilme becerisine sahiptir. Farklı görüşlerin birleştirilmesiyle ortak hedeflere ulaşmayı sağlar (Cropley, 2006).

Yaratıcılık, uygun şartlar altında ortaya çıkan ve geliştirilebilen bir düşünme yeteneğidir. Bu yeteneğin gelişiminde ve açığa çıkarılmasında, öğretmenlerin önemli bir rolü ve sorumluluğu bulunmaktadır. Öğrencinin yaratıcı potansiyelini açığa çıkarmak ve yaratıcı bireyler yetiştirmek için, öncelikle öğretmenin kendisinin de yaratıcı düşünme yeteneğine, yaratıcı ortamları oluşturma ve ders planlama becerisine sahip olması gerekmektedir. Öğretmen, bu bilgi ve yetenekleri öğretmenlik eğitimi sürecinde edinmelidir (Gürgen ve Bilen, 2005).

Eğitimde niteliği artırmak için yapılan uygulamaların hedefe ulaşmasında en önemli öge şüphesiz öğretmendir ve bu uygulamaların başarısı öğretmen davranışlarıyla ilişkilidir. Çünkü eğitim ve öğretimin niteliği öğretmenin niteliğine bağlıdır. Her geçen gün değişimin yaşandığı toplumda bu değişimden etkilenen kişilerden biri de öğretmenlerdir. Öğretmenlerin değişikliklere uyum sağlaması için yeniliklere açık olması ve yenilikçi davranışlar sergilemesi önemlidir (Kocasarac ve Karataş, 2018). Öğrenmenin bilgiyi yapılandırma süreci olduğunun benimsenmesiyle birlikte eğitim kurumlarında görev yapmakta olan öğreticilerin rolü de kılavuz olarak konum değiştirmiştir. Aktif öğrenme anlayışıyla yeniden yapılandırılan eğitim sisteminde öğrenme değişken bir beceri olarak kabul görmüştür (Açıkgöz, 2001). Günümüzde öğretmenin rolü sadece bilgiyi aktaran kişi olmaktan çıkmış, bunun yanında öğretmenlere aynı zamanda bilgiye ulaşma kanallarını iyi bilen ve öğreten vasıfları da yüklenmiştir. Bu nedenle öğretmenlerin öncelikle kendini güncelleyip öğrenmeyi öğrenen bireyler olması önemlidir. (Yüksel, 2019). Öğretmenlerin sadece öğretici değil aynı zamanda iyi bir eğitimci olma özelliklerinin de beklendiği düşünülürse, bir öğretmenin alan bilgilerinin yanında belirli yeterliklere sahip olarak eğitim sistemi ve diğer birimler arasında koordineli hareket etmesi gerekmektedir. Bu ilerleme ise mevcut duruma uyumun ötesinde yeniliklerin takipçisi olma, yeniliklere katkıda bulunma ve yenilikçi bir düşünme yapısını gerekli kılmaktadır.

Öğrencilerde yaratıcılığın gelişmesi için başta öğretmenlerin yaratıcı yeterliliklerinin artırılması büyük önem taşır. Bu yeterliliklerin geliştirilmesi, öğretmen adaylarına üniversite eğitimleri sırasında ve öğretmenlere hizmet içi mesleki gelişim programları aracılığıyla verilen eğitimlerle sağlanmalıdır. Aynı zamanda, verilen eğitimlerin sınırlarının ötesine geçmek için öğretmenler, uygun rehberlik materyalleri, eğitim teknolojileri ve kılavuz etkinlik kitaplarıyla desteklenmelidir (Özkale, Kılıç ve Yanpar Yelken, 2020).

Öğretmenlerin insan odaklı ve demokratik tutumu, öğrencilerin akademik başarılarını ve yaratıcılık becerilerini en üst seviyeye çıkarma ve kendi gelişimlerini sağlamada önemli bir rol oynamaktadır. Öğretmenler, öğrencilerin yaratıcı potansiyellerini artırmada yardımcı olurken aynı zamanda akademik başarılarını da desteklemektedir. Bu nedenle, öğretmenlerin demokratik tutum ve davranışlara yönelik bilgilendirilmeleri ve gerektiğinde hizmet içi eğitimlere katılmaları sağlanmalı, gerekli beceri ve tutumlar kazandırılmalıdır (Erdoğan, 2006).

Hızla değişen bilgi ve teknoloji çağında, üst düzey düşünme becerilerine sahip, hızlı değişime ayak uyduran öğrencilerin yetiştirilmesinde, öğretmenlerin etkin bir rolü vardır. Öğretmenler, kendilerini sürekli olarak yenileyerek ve bilgiye ulaşma konusunda yeterli donanıma sahip olarak, öğrencilere etkili bir şekilde rehberlik etmelidir. Bilgi çağında öğretmenlerin temel görevi, öğrencileri öğrenme sürecinin merkezine koyarak bilgiye ulaşmada ve ulaşılan bilgiyi etkili bir şekilde kullanmada uygun ortamlar sağlamaktır (Balay, 2004).

Toplumun ihtiyaçlarını karşılamak adına, bireylerin yeteneklerini keşfeden, yönlendiren ve uygun etkinliklerle gelişimlerini sağlayan öğretmenler en önemli etkidir. Özellikle yaratıcılığın en yüksek düzeyde olduğu ve temel becerilerin geliştirildiği eğitimin verildiği dönemde, öğrencilerle ilgilenen sınıf öğretmenleri, yaratıcılığın geliştirilmesinde büyük bir görev ve sorumluluk üstlenirler. Bu sebeple, öğrencilerin yaratıcılık temelli becerilerinin gelişmesine yönelik olarak öğretmenlere önemli bir rol düşmektedir (Işık, 2013).

Oğuzkan, Demiral ve Tür (1999), çocukların yaratıcılığının ortaya çıkarılmasında ve geliştirilmesinde öğretmenin rolünün oldukça önemli olduğunu belirtmektedir. Çocuğun günlük yaşamında en çok etkileşimde olduğu ve eğitiminde büyük bir sorumluluğu olan öğretmenin kişiliğinin ve eğitim düzeyinin kritik olduğunu vurgulamışlardır. Öğretmenlerin, eğitici olarak etkili bir şekilde yetişmiş olmaları, gerekli bilgi ve becerilere sahip olmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Bu durumda öğretmenlerin, çocuklara rehberlik etmek ve onlara gerekli desteği sağlamak için yeterli donanıma sahip olmalarının önemli olduğunu vurgulamışlardır.

2.2. İlgili Araştırmalar

Alanyazın incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin inovatif düşünme eğilimleri ile yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen herhangi bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin inovatif düşünme ve yaratıcı düşünme becerilerine yönelik yapılmış çalışmalar ve sonuçları aşağıda özetlenmiştir.

2.2.1. İnovatif Düşünmeye Yönelik Yapılmış Araştırmalar

Laura vd. (2022), yaptıkları çalışmada gelecekteki okul öncesi öğretmenlerinin inovatif etkinliklere hazırbulunuşluklarını belirlemeye yönelik teknolojik pedagojik alan

bilgisi yeterliklerini tespit etmeyi amaçlamışlardır. Çalışma, fenomenoloji deseni adı verilen nitel araştırma yöntemi kullanılarak 2021-2022 eğitim öğretim yılında Kazakistan'daki çeşitli üniversitelerin okul öncesi öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören 25 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Okul öncesi öğretmen adayları, teknolojik pedagojik alan bilgilerini inovatif etkinliklere hazırlık sürecinde kısmen yeterli bulmuşlardır. Sonuçlara göre teknolojik pedagojik alan bilgilerinin geliştirilmesi için eğitim müfredatının genişletilmesi ve üniversitelerde eğitim konferanslarının düzenlenmesi gerekliliği vurgulanmıştır.

Özer (2022), okul öncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerinin bazı demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini inceleyen bir araştırma yapmıştır. 241 öğretmenin katılımcı olduğu çalışmada, genel olarak okul öncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik özelliklerinin ortalamasının üzerinde ve iyi derecede olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin yaş, ödül ve ceza alma gibi değişkenlere göre farklılık göstermeyen bireysel yenilikçilik düzeyi algılarının, cinsiyet, yaş, çalışma grubu, medeni durum, eğitim düzeyi, çalıştığı yaş grubu, katıldığı proje sayısı ve aldığı hizmet içi eğitim sayısına göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Zhiyenbayeva vd. (2022), tarafından yapılan araştırma, okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin inovatif etkinliklere hazırlanma süreçlerini anlamak için onların görüşlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan derinlemesine görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcıları, Kazakistan'ın Çimkent şehrindeki çeşitli eğitim kurumlarında görev yapan 33 okul öncesi öğretmenidir. Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme soruları içeren bir form aracılığıyla toplanmıştır. Sonuçlar, öğretmenlerin çoğunluğunun inovasyonu bir zorunluluk, kendini sürekli geliştirme ve ilerleme göstergesi olarak değerlendirdiğini göstermektedir. Ayrıca öğretmenler, okul öncesi örgütlerde inovatif etkinliklere aktif olarak katıldıklarını ifade etmişlerdir. İnovatif yaklaşımların geliştirilmesine yönelik olarak öğretmenlerin önerileri, yeni fikirleri denemeye açık olmak, yeni yöntemleri takip etmek ve uygulamak, eğitim ortamında teknolojiyi kullanmak, yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmek ve yeni problem çözme yöntemlerini keşfetmek şeklindedir. Ayrıca, öğretmenler, kurumlar ve bakanlık tarafından çeşitli uygulamalarla inovatif tutumların geliştirilmesinin hedeflenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Bilir (2021), okul öncesi öğretmenlerinin inovatif düşünme eğilimlerini belirlemek amacıyla ölçek geliştirme çalışması yapmıştır. Temel araştırma olarak tasarlanan çalışmanın grubunu, resmi ve özel anaokullarında görev yapan 787 öğretmen oluşturmuştur. Ölçek geliştirme sürecinde Bireysel Yenilikçilik Ölçeği ve Değişime Direnç Ölçeğinden yararlanılmıştır. 10 maddeli oluşturulan ölçekten elde edilen ölçümlerin geçerlik ve güvenirlik düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır.

Onu, Obiozor, Agbo ve Ezeanwu (2010), tarafından yapılan çalışma, erken çocukluk eğitiminde entegrasyon ve inovatif uygulamalara yönelik okul öncesi öğretmenlerinin düşüncelerini belirlemeyi hedeflemektedir. Araştırma, 112 okul öncesi öğretmenin katıldığı tanımlayıcı bir anket çalışmasıdır. Araştırmada sekiz araştırma sorusu ve üç hipotez kullanılmıştır. Erken Çocukluk Programı Entegrasyon ve İnovasyon Aracı (ECPAI) oluşturulmuş, doğrulanmış ve katılımcılardan yanıtlar elde etmek için kullanılmıştır. Araştırma sonuçları, Nijerya'da erken çocukluk eğitiminde entegrasyon ve inovatif uygulamalara yönelik kamu ve özel okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinde önemli farklar olduğunu ortaya koymaktadır. Nijerya'daki Erken Çocukluk Eğitimi (EÇE) programının geleneksel ve yaratıcı olmayan yaklaşımlardan etkilendiği tespit edilmiştir. Bu nedenle, EÇE'deki öğretmenlerin ve paydaşların yeniden eğitime yönelik önerilerde bulunulmuştur.

2.2.2. Yaratıcı Düşünmeye Yönelik Yapılmış Araştırmalar

Aydın (2019), okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcı düşünme eğilimleri ile sınıf yönetimi becerileri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlayan çalışmasında 286 öğretmen ile çalışmıştır. Verileri toplamak için kişisel bilgi formu, Marmara Yaratıcı Düşünme Eğilimleri Ölçeği ve Okul Öncesi Öğretmenleri İçin Sınıf Yönetimi Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcı düşünme eğilimleri ve sınıf yönetimi becerileri genel olarak yüksek seviyededir. Öğretmen görüşleri, mesleki deneyim, eğitim düzeyi ve sınıftaki öğrenci sayısı gibi faktörlere bağlı olarak bu iki boyutta anlamlı şekilde farklılık göstermektedir. Ancak kurum türü değişkenine bağlı olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ayrıca, okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcı düşünme eğilimleri ile sınıf yönetimi becerileri arasında pozitif yönlü yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Eskidemir Meral ve Tezel Şahin (2019), yaptıkları çalışma ile okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcı düşünme eğilimlerini incelemiştir. 160 öğretmenin katılımcı olduğu çalışmada, kişisel bilgileri içeren Genel Bilgi Formu ve Marmara Yaratıcı Düşünme Eğilimleri Ölçeği verileri toplamak için kullanılmıştır. Araştırma ile okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcı düşünme eğilimlerinin yüksek olduğu; yaş, medeni durum, mezun olunan bölüm, çocuk sahibi olma durumu, mesleki kıdem, sınıfında bulunan çocuk sayısı ve yaşı, hizmet içi eğitim alma durumu gibi değişkenler açısından yaratıcı düşünme eğilimlerinin anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Zembat ve Yılmaz (2019), okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcı düşünme eğilimleri ile girişimcilik düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışma yapmışlardır. 271 öğretmen ile yürütülen çalışmada, Marmara Yaratıcı Düşünme Ölçeği ve Öğretmen Adaylarına Yönelik Girişimcilik Ölçeği kullanılarak veriler toplanmıştır. Yapılan analizler sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcı düşünme eğilimleriyle girişimcilik düzeylerinin yüksek olduğu ve aralarında yüksek düzeyde pozitif anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Zembat, İlçi Küsmüş ve Yılmaz (2018) yaptıkları çalışma ile okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcı düşünme eğilimleri ile sınıf yönetimi becerileri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamışlardır. 199 okul öncesi öğretmenin katılımcı olduğu çalışmada Marmara Yaratıcı Düşünme Eğilimleri Ölçeği, Okul Öncesi Öğretmenleri İçin Sınıf Yönetimi Ölçeği verileri toplamak için kullanılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcı düşünme eğilimlerinin, yaşa, öğrenim durumuna ve mesleki kıdeme göre anlamlı farklılık gösterdiği; çalışılan kurum türü ve sınıf mevcuduna göre anlamlı farklılık göstermediği ve sınıf yönetimi becerilerinin ise yaşa, öğrenim durumuna, mesleki kıdeme, sınıf mevcuduna göre anlamlı farklılık gösterdiği; çalışılan kurum türüne göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcı düşünme ile sınıf yönetimi becerileri arasında pozitif yönlü, orta düzeyli ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

ALZayat (2014), Scamper programının okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcı düşünme becerileri üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlayan bir çalışma yapmıştır. 10 kadın okul öncesi öğretmeninden oluşan çalışma grubuyla yapılan çalışmada Stanford Binet Zekâ Testi ve Torrance Yaratıcı Düşünce Testi kullanılmıştır. Toplanan veriler içerik analizi kullanılarak değerlendirilmiştir. Haftada üç gün 50'şer dakikalık

oturumlarla 14 hafta süren Scamper programıyla hazırlanan öğretim tasarımı, öğretmenlere farkındalık kazandırmada etkili olmuş ve çalışma sonucunda öğretmenlerin yaratıcı düşünme becerilerinde gelişim sağladıkları belirlenmiştir.

Karaçelik (2009), okul öncesi öğretmenleri ve öğretmen adaylarının yaratıcı düşünme beceri düzeylerini incelemek amacıyla bir çalışma yapmıştır. 140 öğretmen adayı ve 43 öğretmen ile yürüttüğü çalışmada kişisel bilgi formu ve Torrance Yaratıcı Düşünme Testi Sözel A Formunu veri toplama aracı olarak kullanmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğretmen adayları ile öğretmenler arasında yaratıcı düşünme düzeylerinin orijinallik boyutunda fark olduğu, öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri ile yaratıcı düşünme beceri düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu görülürken hem öğretmenlerin hem de öğretmen adaylarının yaratıcı düşünme beceri düzeylerinin ebeveynlerinin mesleklerinden ve eğitim durumlarından etkilenmediği tespit edilmiştir.

Uzman (2003), yaptığı çalışma ile okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin yaratıcılık düzeylerini (akıcılık, esneklik, özgünlük) ve bu düzeylerle çeşitli değişkenler arasındaki ilişkileri incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma İzmir’de görev yapan 170 öğretmenle yürütülmüştür. Veriler, Kişisel Bilgi Formu ve Torrance Yaratıcı Düşünme Testi (Sözel A Formu) ile toplanmıştır. Sonuçlar, öğretmenlerin yaratıcılık düzeylerinin (akıcılık, esneklik, özgünlük) farklı değişkenlere bağlı olarak değiştiğini göstermiştir. Yaş gruplarına göre, öğretmenlerin yaratıcılığının akıcılık boyutunda farklılık olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, yaratıcılık eğitimi ile ilgili hizmet içi eğitim kursuna katılım durumlarına göre yaratıcılığın özgünlük boyutunda önemli farklılıklar bulunmuştur. Öğretmenlerin öğrenim durumu, mesleki kıdemleri ve bağlı oldukları kurum ve kuruluşlara göre yaratıcılık düzeylerinde de farklılıklar saptanmıştır. Ancak, çalıştıkları okul türüne, çalıştıkları çocukların yaşlarına, çalıştıkları çocuk sayısına ve çalışma saatlerine göre yaratıcılık düzeylerinde önemli farklılıklar görülmemiştir.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, okul öncesi öğretmenlerinin inovatif düşünme eğilimleri ile yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlandığı için nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu modelle “İki ya da daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığını ve/veya derecesini belirlemek amaçlanır.” (Karasar, 2018).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2021-2022 eğitim ve öğretim yılının ikinci döneminde, Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı il merkezinde bulunan anasınıfı ve bağımsız anaokullarında görev yapan okul öncesi öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada çalışma grubunu belirlemek için seçkisiz örnekleme tekniği kullanılmıştır. Seçkisiz örnekleme, evrendeki her bireyin eşit seçilme şansına sahip olduğu, araştırmacının belirlediği örneklem büyüklüğüne göre evrenin bir bölümünün seçildiği örnekleme yöntemidir (Büyüköztürk, Akgün, Kılıç-Çakmak, Karadeniz ve Demirel, 2016). Çalışma için örneklem büyüklüğü hesaplama programından yararlanılmış, Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğünde görev yapan 592 okul öncesi öğretmeninden oluşan araştırmanın hedef evrenini %95 güven düzeyi ve %5 hata payı ile 234 öğretmenin temsil edebileceği kabul edilmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı, 2023). Araştırma konusunda bilgilendirilen ve araştırmaya katılmayı kabul eden 239 okul öncesi öğretmenine veri toplama araçları uygulanmıştır. Katılımcılara ilişkin demografik bilgilere Tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1.

Çalışma Grubuna İlişkin Demografik Bilgiler

Değişkenler		N	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	228	95.4
	Erkek	11	4.6
Yaş	20-25	30	12.6
	26-30	59	24.7
	31-35	67	28.0
	36-40	53	22.2
	41-üzeri	30	12.6
Kıdem	1-5	81	33.9
	6-10	66	27.6
	11-15	51	21.3
	16-20	34	14.2
	21-üzeri	7	2.9
Eğitim Düzeyi	Ön lisans	23	9.6
	Lisans	199	83.3
	Yüksek Lisans	16	6.7
	Doktora	1	0.4
Çalışılan Kurum	Kamu	184	77.0
	Özel	55	23.0
	Toplam	239	100

Araştırmaya katılanların 228'i (%95,4) kadın, 11'i (%4,6) erkektir. Katılımcıların %12,6'sı (30 kişi) 20-25 aralığında, %24,7'si (59 kişi) 26-30 yaş aralığında, %28'i (67 kişi) 31-35 yaş aralığında, %22,2 'si (53 kişi) 36-40 yaş aralığında ve %12,6'sı (30 kişi) 41 yaş ve üzeri olduğu belirlenmiştir. Meslekteki kıdem yılına bakıldığında katılımcıların %33,9'u (81 kişi) 1-5 yıl arasında, %27,6'sı (66 kişi) 6-10 yıl arasında, %21,3'ü (51 kişi) 11-15 yıl arasında, %14,2'si (34 kişi) 16-20 yıl arasında, %2,9'u (7 kişi) 21 yıl ve üzerinde çalışmaktadır. Katılımcıların 23'ü (%9,6) ön lisans mezunu, 199'u (%83,3) lisans mezunu, 16'sı (%6,7) yüksek lisans mezunu ve 1 kişinin de (%0,4) doktora mezunu olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılanların %77'sinin (184 kişi) kamu okullarında, %23'ünün (55 kişi) özel okullarda çalıştığı görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada, araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu, Okul Öncesi Öğretmenlerine Yönelik İnovatif Düşünme Eğilimi Ölçeği ve Öğretimde Yaratıcılık Ölçeği veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmaya katılan bireylerin, cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, eğitim durumu ve çalışılan kurum türü ile ilgili demografik bilgilerini içeren sorulardan oluşmaktadır.

3.3.2. Okul Öncesi Öğretmenlerine Yönelik İnovatif Düşünme Eğilimi Ölçeği

Ölçek, okul öncesi öğretmenlerinin inovatif düşünme eğilimlerini ölçmek amacıyla Bilir (2021) tarafından geliştirilmiştir. 5’li likert tipinde değerlendirilen ölçek tek boyutlu 10 maddelidir. Açıklanan varyans oranı Açıklayıcı Faktör Analizi sonuçlarına göre %38, Cronbach Alfa kat sayısı .85 olarak bulunmuştur. Test tekrar test yöntemi ile kararlılık anlamındaki güvenilirliğin .92 ile yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ölçekten elde edilen ölçümlerin geçerlik ve güvenilirliklerinin yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Ölçeği dolduracak öğretmenlerden maddeleri okuyarak ‘Bana Hiç Uygun Değil’, ‘Bana Uygun Değil’, ‘Bana Biraz Uygun’, ‘Bana Büyük Ölçüde Uygun’ ve ‘Bana Tamamen Uygun’ seçeneklerinden kendilerine uygun olanı işaretlemeleri istenmiştir.

3.3.3. Öğretimde Yaratıcılık Ölçeği

Ölçek, Yalçın ve Çiçekler (2021), tarafından Öğretimde Yaratıcılık Ölçeğinin (Teaching for Creativity Scales) Türkçeye uyarlanması amacıyla geliştirilmiştir. Öğretimde Yaratıcılık Ölçeği, öğretmen öz yeterliği, çevresel teşvik, toplumsal değer ve çocuk potansiyeli olmak üzere dört alt boyuttan ve toplam 36 maddeden oluşmaktadır. Yedili likert tipi ile derecelendirilen, ters maddelerin bulunduğu ölçeğin kapsam ve yapı geçerliği için ölçeğin alt boyutları arasında korelasyon değerlerinin analizleri, güvenilirlik analizleri için ölçeğin iç tutarlılığı Cronbach alfa korelasyon değeri hesaplama ve test-tekrar test yöntemi kullanılmıştır. Öğretimde Yaratıcılık Ölçeğinin okul öncesi öğretmenleri için yüksek oranda geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ölçeği dolduracak öğretmenlerden maddeleri okuyarak kendileri için uygun seçeneği işaretlemeleri istenmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma için kullanılacak veriler toplanmadan önce İnönü Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu ile Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğünden ve veri toplama araçlarını geliştiren araştırmacılardan gerekli izin ve onaylar, Ek-1, 2, 3'te görüldüğü gibi alınmıştır. Veriler, katılımcılardan 2021-2022 eğitim öğretim yılının ikinci yarısında toplanmıştır.

Araştırmadan elde edilen veriler çeşitli istatistiksel yöntemler kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz aşamasına geçilmeden önce veriler incelenmiş, hatalı doldurulan ölçekler kapsam dışı bırakılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin inovatif düşünme eğilimleri ile yaratıcılık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını belirlemek amacıyla Pearson Korelasyon Analizi, inovatif düşünme ve yaratıcılık düzeylerinin değişkenlere göre farklılığını incelemek amacıyla Bağımsız Gruplar t Testi ve Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde veri toplama araçları ile elde edilen verilerin istatistiksel işlemler ile yapılan analiz sonuçları ve yorumları yer almaktadır.

4.1. Birinci Probleme İlişkin Bulgular

Okul öncesi öğretmenlerinin inovatif düşünme eğilimleri ile yaratıcılık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının incelenmesi amacıyla yapılan Pearson Korelasyon Analizi sonuçları Tablo 2’de ifade edildiği gibidir.

Tablo 2.

Okul öncesi öğretmenlerinin inovatif düşünme eğilimleri ile yaratıcılık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının incelenmesi

	İnovatif	Öğretmen Öz Yeterlilik	Çevresel Teşvik	Toplumsal Değer	Çocuk Potansiyeli	Yaratıcılık Toplam
İnovatif	1	,658** ,000	,293** ,000	,635** ,000	,537** ,000	,725** ,000
Öğretmen Öz Yeterlilik	,658** ,000	1	,323** ,000	,647** ,000	,490** ,000	,915** ,000
Çevresel Teşvik	,293** ,000	,323** ,000	1	,214** ,001	,273** ,000	,423** ,000
Toplumsal Değer	,635** ,000	,647** ,000	,214** ,001	1	,665** ,000	,851** ,000
Çocuk Potansiyeli	,537** ,000	,490** ,000	,273** ,000	,665** ,000	1	,745** ,000
Yaratıcılık Toplam	,725** ,000	,915** ,000	,423** ,000	,851** ,000	,745** ,000	1

Tablo 2’de belirtilen sonuçlar incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin inovatif düşünme eğilimleri ile yaratıcılık alt düzeyleri (öğretmen öz yeterlilik, çevresel teşvik, toplumsal değer, çocuk potansiyeli) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$).

Bu duruma göre öğretmenlerin inovatif düşünme düzeyi arttıkça yaratıcılık düzeyleri de artmaktadır. İnovatif düşünen bireyler, konulara ve sorunlara farklı açılardan yaklaşma ve çeşitli perspektiflerden bakma eğilimindedirler. Bu, yaratıcılığın temelini oluşturan farklı ve özgün fikirlerin ortaya çıkmasını sağlar. İnovatif düşünme, yeni ve özgün çözümler üretme yeteneğini içerir. İnovatif düşünme becerisi geliştikçe, bireyler daha karmaşık sorunlara yaratıcı ve etkili çözümler bulma eğiliminde olurlar. İnovatif düşünmede risk alma ve başarısızlık korkusunun üstesinden gelme daha yaygındır. Bu da cesur fikirlerin denenebilmesini ve yaratıcılığın gelişmesini destekleyebilir. İnovatif düşünme, çeşitli bilgi alanlarına, deneyimlere ve düşünce yapılarına açık olmayı gerektirir. Bu çeşitlilik, yaratıcılığın temel taşlarından biridir. İnovatif düşünen bireyler, sürekli olarak bilgi ve becerilerini geliştirmeye açıktır. Bu sürekli öğrenme ve gelişim süreci, yaratıcı düşünmenin de gelişimine katkı sağlayabilir. İnovatif düşünme, özgüven ve isteklilik gerektirir. Bu özellikler, bireylerin yaratıcı fikirlerini paylaşma cesaretini artırabilir ve yaratıcılık düzeylerini destekleyebilir. Amabile (1983) tarafından yapılan araştırmada, bu araştırma bulgularına benzer şekilde inovatif düşünme becerileri ile yaratıcılık arasında pozitif bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.2.İkinci Probleme İlişkin Bulgular

Okul öncesi öğretmenlerinin inovatif düşünme eğilimleri ile yaratıcılık düzeyleri demografik özelliklerine (yaş, mesleki kıdem, eğitim düzeyi ve çalışılan kurum türü) göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır? problemine ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

Okul öncesi öğretmenlerinin inovatif düşünme eğilimleri ile yaratıcılık düzeylerinin yaşa göre farklılık gösterip göstermediğine yönelik analizler Tablo 3’te ifade edildiği gibidir.

Tablo 3.

İnovatif Düşünme ile Yaratıcılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Yaş Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

	Yaş	N	Ort.	Chi-Square	df	p
İnovatif	20-25	30	131,75	4,647	4	,326
	26-30	59	119,45			
	31-35	67	129,60			
	36-40	53	109,56			
	41 ve üzeri	30	106,35			
Toplam	20-25	30	128,00	5,078	4	,279
	26-30	59	116,47			
	31-35	67	131,90			
	36-40	53	114,69			
	41 ve üzeri	30	101,73			
Çevresel teşvik toplam	20-25	30	140,18	6,130	4	,190
	26-30	59	124,08			
	31-35	67	115,96			
	36-40	53	106,40			
	41 ve üzeri	30	124,83			
Toplumsal değer toplam	20-25	30	122,28	3,376	4	,497
	26-30	59	120,31			
	31-35	67	128,70			
	36-40	53	106,85			
	41 ve üzeri	30	120,90			
Çocuk potansiyeli toplam	20-25	30	127,88	4,042	4	,400
	26-30	59	123,24			
	31-35	67	119,14			
	36-40	53	106,37			
	41 ve üzeri	30	131,75			
Yaratıcılık Toplam	20-25	30	127,43	3,018	4	,555
	26-30	59	120,22			
	31-35	67	128,41			
	36-40	53	109,85			
	41 ve üzeri	30	111,28			

Tablo 3 incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin yaşları ile inovatif düşünme eğilimleri ve yaratıcılık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Yaş değişkeninin inovatif düşünme ve yaratıcılık üzerinde etkisi olmadığı söylenebilir. Eskidemir Meral ve Tezel Şahin (2019), okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcı düşünme eğilimlerini inceledikleri araştırmada benzer sonuçlara ulaşmış, öğretmenlerin yaratıcı düşünme eğilimlerinin yaşa göre anlamlı farklılık göstermediği sonucunu

bulmuşlardır. Yine Yıldırım (2006) ve Çoban (2016) tarafından yapılan araştırmalarda benzer bulgular elde edilmiş, öğretmenlerin yaşı ile yaratıcılık düzeyleri arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür. Zembat, İlçi Küsmüş ve Yılmaz (2018) ise yaptıkları çalışma ile farklı sonuçlara ulaşmış, okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcı düşünme eğilimlerinin yaşa göre anlamlı farklılık gösterdiğini belirtmişlerdir.

Okul öncesi öğretmenlerinin inovatif düşünme eğilimleri ile yaratıcılık düzeylerinin mesleki kıdemlerine göre farklılık gösterip göstermediğine yönelik analizler Tablo 4'te ifade edildiği gibidir.

Tablo 4.

İnovatif Düşünme ile Yaratıcılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

	Mesleki Kıdem	N	Ort.	Chi-Square	df	p
İnovatif	1-5 yıl	81	124,86	7,420	3	,060
	6-10 yıl	66	131,92			
	11-15 yıl	51	115,66			
	16 ve üzeri	41	96,62			
Öğretmen öz yeterlik toplam	1-5 yıl	81	128,75	8,200	3	,042
	6-10 yıl	66	117,69			
	11-15 yıl	51	129,67			
	16 ve üzeri	41	94,40			
Çevresel teşvik toplam	1-5 yıl	81	132,93	9,313	3	,025
	6-10 yıl	66	121,32			
	11-15 yıl	51	98,30			
	16 ve üzeri	41	119,32			
Toplumsal değer toplam	1-5 yıl	81	125,01	2,390	3	,495
	6-10 yıl	66	120,05			
	11-15 yıl	51	123,02			
	16 ve üzeri	41	106,28			
Çocuk potansiyeli toplam	1-5 yıl	81	126,51	2,380	3	,497
	6-10 yıl	66	122,12			
	11-15 yıl	51	109,57			
	16 ve üzeri	41	116,70			
Yaratıcılık Toplam	1-5 yıl	81	129,20	4,742	3	,192
	6-10 yıl	66	119,80			
	11-15 yıl	51	121,17			
	16 ve üzeri	41	100,70			

Tablo 4 incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin mesleki kıdemleri ile inovatif düşünme eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Yaratıcılık alt

boyutlarına bakıldığında ise öğretmen öz yeterlilik ve çevresel teşvik toplam puanı ile mesleki kıdem arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($p<0.05$).

Mesleki kıdem yılının inovatif düşünme üzerinde etkili olmadığı söylenebilir. 1-5 yıl arasında çalışan öğretmenlerin ise daha yaratıcı olduğu söylenebilir. Göreve yeni başlayan öğretmenler, kariyerlerinin başında daha fazla enerji ve tutku ile çalışma eğilimindedirler. Bu dönemde, farklı ve yenilikçi öğretim yöntemleri arayışı içindedirler. Deneyimli öğretmenler zamanla alışkanlıklar edinebilir ve daha az yenilikçi olabilirken, yeni başlayan öğretmenler genellikle daha cesur ve risk almaya daha açık olabilirler. Deneyimli öğretmenler, uzun yıllardır devam eden iş stresi ve baskısıyla mücadele edebilirler. Bu durum zamanla onların yaratıcılığını olumsuz yönde etkileyebilirken, yeni başlayan öğretmenler henüz bu düzeyde stres yaşamamış olabilir ve dolayısıyla daha yaratıcı düşünceye daha açık olabilirler. Yıldırım (2006) ile Eskidemir Meral ve Tezel Şahin (2019) yaptıkları çalışmalarda farklı sonuçlara ulaşmış, öğretmenlerin yaratıcı düşüncelerinin mesleki kıdeme göre anlamlı farklılık göstermediği sonucunu elde etmişlerdir. Yine bu çalışmanın bulgularından farklı şekilde, Zembat, İlçi Küsmüş ve Yılmaz (2018) yaptıkları çalışmada 11 yıl ve üstü meslek tecrübesine sahip olan öğretmenlerin 0-5 yıl tecrübeye sahip öğretmenlere göre daha yaratıcı olduklarını belirtmişlerdir.

Okul öncesi öğretmenlerinin inovatif düşünme eğilimleri ile yaratıcılık düzeylerinin eğitim düzeyine göre farklılık gösterip göstermediğine yönelik analizler Tablo 5'te ifade edildiği gibidir.

Tablo 5.

İnovatif Düşünme ile Yaratıcılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

	Eğitim Düzeyi	N	Mean Rank	Chi-Square	df	p
İnovatif Toplam	Ön lisans	23	126,24	2,767	2	,251
	Lisans	199	117,16			
	Lisansüstü	17	144,76			
Öğretmen Öz Yeterlilik Toplam	Ön lisans	23	148,61	4,522	2	,104
	Lisans	199	116,65			
	Lisansüstü	17	120,50			
Çevresel Teşvik Toplam	Ön lisans	23	155,76	8,909	2	,012
	Lisans	199	117,37			
	Lisansüstü	17	102,41			
Toplumsal Değer Toplam	Ön lisans	23	131,96	4,168	2	,124
	Lisans	199	116,36			
	Lisansüstü	17	146,44			
Çocuk Potansiyeli Toplam	Ön lisans	23	122,11	,211	2	,900
	Lisans	199	119,23			
	Lisansüstü	17	126,15			
Yaratıcılık Toplam	Ön lisans	23	140,39	2,685	2	,261
	Lisans	199	116,94			
	Lisansüstü	17	128,24			

Tablo 5 incelendiğinde öğretmenlerin eğitim düzeyi ile inovatif düşünme eğilimleri arasında istatistiksel olarak bir ilişki saptanmamıştır ($p>0.05$). Yaratıcılık alt boyutlarına bakıldığında ise sadece çevresel teşvik toplam puanı ile eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0.05$).

Lisansüstü programlardan mezun olan öğretmenlerin diğer mezunlara göre daha yüksek puana sahip olduğu söylenebilir. Yüksek lisans ve doktora programları, öğretmenlere konularında derinlemesine bilgi ve uzmanlık kazandırır. Bu durum, öğretmenlerin konuları daha kapsamlı bir şekilde anlamalarına ve daha yaratıcı çözümler geliştirebilmelerine yardımcı olabilir. Lisansüstü programlar ile öğretmenler, araştırma yapma ve analitik düşünme becerilerini geliştirme fırsatı kazanır. Bu beceriler, öğretmenlerin öğrenci performansını değerlendirmek, eğitim programlarını analiz etmek ve eğitim süreçlerini iyileştirmek için daha yaratıcı yaklaşımlar geliştirmelerini sağlayabilir. Lisansüstü eğitim gören öğretmenler, yoğun araştırma ve yazma deneyimleri sayesinde sürekli öğrenmeye olan alışkanlıkları artabilir. Bu da öğretmenleri, yeni fikirleri araştırma ve eğitim uygulamalarını sürekli olarak iyileştirme konusunda daha istekli ve yetenekli hale getirebilir. Lisansüstü eğitim programları, öğretmenlere farklı

öğretim yöntemleri ve teknolojileri hakkında bilgi sağlayabilir. Bu, ders materyallerini çeşitlendirmelerine, öğrenci merkezli öğretim stratejileri uygulamalarına ve eğitim süreçlerini daha etkili bir şekilde yeniden tasarlamalarına olanak tanır. Nitekim Kaysi ve Gürol (2016) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin lisansüstü öğrenim ile kendilerini geliştirerek öğrendikleri yeni yöntem ve teknikleri sınıflarında kullandıklarını ortaya koymuştur. Bu çalışmanın bulgularına paralel olarak Pehlivan (2019), sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyleri ile yaratıcılığı destekleme düzeylerini incelediği çalışmasında, doktora eğitimi almış sınıf öğretmenlerinin lisans ve yüksek lisans eğitimi almış sınıf öğretmenlerine göre daha yüksek yaratıcılık düzeyine sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Okul öncesi öğretmenlerinin inovatif düşünme eğilimleri ile yaratıcılık düzeylerinin çalışılan kurum türüne göre farklılık gösterip göstermediğine yönelik analizler Tablo 6'da ifade edildiği gibidir.

Tablo 6.

İnovatif Düşünme ile Yaratıcılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Çalışılan Kurum Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

	Çalışılan kurum	N	Ort.	Std. Sapma	Std. Hata Ort.	t	df	p
İnovatif Toplam	Kamu	184	44,3804	4,61014	,33986	-2,034	237	,043
	Özel	55	45,8000	4,30073	,57991	-2,112	94,186	,037
Öğretmen Öz Yeterlilik Toplam	Kamu	184	77,7446	6,99297	,51553	-1,910	237	,057
	Özel	55	79,8727	8,05549	1,08620	-1,770	79,872	,081
Çevresel Teşvik Toplam	Kamu	184	16,9946	1,45796	,10748	-2,821	237	,005
	Özel	55	17,6000	1,16428	,15699	-3,182	109,394	,002
Toplumsal Değer Toplam	Kamu	184	59,9076	4,04715	,29836	-1,853	237	,065
	Özel	55	61,0182	3,35819	,45282	-2,048	105,214	,043
Çocuk Potansiyeli Toplam	Kamu	184	33,6196	3,17553	,23410	-1,928	237	,055
	Özel	55	34,5091	2,31639	,31234	-2,279	120,491	,024
Yaratıcılık Toplam	Kamu	184	188,2663	12,88790	,95011	-2,420	237	,016
	Özel	55	193,0000	12,16096	1,63978	-2,498	93,243	,014

Tablo 6'daki verilere göre araştırmaya katılan öğretmenlerin çalıştığı kurum ile inovatif düşünme eğilimi ve yaratıcılık alt boyutları arasındaki ilişki incelendiğinde, özel kurumlarda çalışan öğretmenlerin kamuda çalışanlara göre inovatif düşünme eğilimlerinin, çevresel teşvik düzeylerinin ve yaratıcılık toplam puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$).

Özel kurumlar, daha fazla maddi kaynağa ve ileri teknolojiye erişim sağlayabilir. Bu durum öğretmenlere öğrenci merkezli eğitim araçları ve teknolojileri kullanma fırsatı sunar ve inovatif öğretim yöntemleri geliştirmelerini destekler. Özel kurumlardaki sınıflar genellikle daha küçük olabilir. Daha küçük sınıf boyutları, öğretmenlerin öğrencilerle daha yakından çalışmalarını ve farklı öğrenci ihtiyaçlarına daha iyi odaklanmalarını sağlar. Bu da yaratıcı ve kişiselleştirilmiş öğretim yaklaşımlarını teşvik eder. Özel kurumlar, rekabetçi bir eğitim pazarında faaliyet gösterirler ve müşteri memnuniyetini sağlamak için çaba gösterirler. Bu durum, öğretmenleri öğrencilere daha etkili ve ilgi çekici dersler sunmaya teşvik eder, böylece yaratıcılık ve inovasyon düzeylerini artırabilir. Özel kurumlarda öğrenci ve velilerin seçme özgürlüğü daha fazladır. Öğrenci ve veliler, daha yaratıcı ve yenilikçi öğretim yöntemlerine sahip okulları tercih edebilirler. Bu da özel kurumlarda çalışan öğretmenlerin daha yaratıcı olmaya motive olmalarına

neden olabilir. Bu araştırmadan elde edilen bulgulara paralel olarak Töre (2019), öğretmenlerin yenilikçi iş davranışı düzeylerini incelediği ve 222 öğretmen ile yaptığı çalışmada, özel okul öğretmenlerinin fikir üretme ve uygulama puanının devlet okulu öğretmenlerine göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

4.3. Üçüncü Probleme İlişkin Bulgular

Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyleri, inovatif düşünme eğilimlerini yordamakta mıdır? problemine ilişkin bulguları elde etmek için yapılan Regresyon Analizi sonuçları Tablo 7’de ifade edildiği gibidir.

Tablo 7.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaratıcılık Düzeylerinin İnovatif Düşünme Eğilimlerini Yordamasına İlişkin Bulgular

Değişken	B	Standart Hata	β	t	p
Sabit	-4,130	3,018		-1,368	,000
Yaratıcılık Düzeyi	,258	,016	,725	16,218	,000

(R=,725 R²=,526 F=263,038 p=,000)

Tablo 7 incelendiğinde yapılan regresyon analizi sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin inovatif düşünme eğilimlerini yordadığı görülmektedir (R=,725, R²=,526, p=,000). Regresyon katsayısı değerlendirildiğinde öğretmenlerin yaratıcılık düzeyleri ile inovatif düşünme eğilimleri arasında pozitif yönlü, orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Öğretmenlerin yaratıcılık düzeyleri arttıkça inovatif düşünme düzeyi de artmaktadır.

Yaratıcılık düzeyi, kişinin yeni ve orijinal fikirler üretme ve problemleri yaratıcı bir şekilde çözme yeteneği olarak tanımlanırken, inovatif düşünme eğilimi, yeni fikirlerin uygulanmasına yönelik olumlu bir tutumu ifade eder. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin yüksek olması, onların eğitim süreçlerini daha yenilikçi ve yaratıcı bir şekilde tasarlamalarını ve öğrencilerine farklı ve ilgi çekici öğrenme deneyimleri sunmalarını teşvik edebilir. Aynı şekilde, inovatif düşünme eğilimleri de öğretmenlerin yaratıcı fikirleri uygulamaya geçirme konusundaki istekliliklerini ve yeteneklerini artırabilir. İnovatif düşünme 21. yy becerileri arasındadır. Bulut (2022),

yaptığı çalışmada yaratıcı düşünme eğilimlerinin 21. yy becerilerini yordadığını belirtmiştir. Dolayısı ile yaratıcı düşünme ve inovatif düşünme arasında olumlu bir ilişki olduğu söylenebilir.

BÖLÜM V

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlara ve bu sonuçlara bağlı olarak geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

5.1.Sonuçlar

Araştırmanın örneklemini oluşturan okul öncesi öğretmenlerinin %95,4'ünün kadın; %4,6'sının erkek olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin %12,6'sının 20-25 yaş arasında, %24,7'sinin 26-30 yaş arasında, %28'inin 31-35 yaş arasında, %22,2'sinin 36-40 yaş arasında ve %12,6'sının 41 yaş ve üzerinde olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin %33,9'unun 1-5 yıl arasında, %27,6'sının 6-10 yıl arasında, %21,3'ünün 11-15 yıl arasında, %14,2'sinin 16-20 yıl arasında ve %2,9'unun 21 yıl ve üzeri mesleki kıdemi olduğu görülmektedir. Katılımcıların %77'sinin kamu kurumlarında, %23'ünün özel kurumlarda çalıştığı görülmektedir. Öğretmenlerinin %9,6'sının ön lisans, %83,3'ünün lisans, %6,7'sinin yüksek lisans ve %0,4'ünün doktora mezunu olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin inovatif düşünme eğilimleri ile yaratıcılık düzeyleri arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin inovatif düşünme düzeyi arttıkça yaratıcılık düzeyleri de artmaktadır. Aynı zamanda yaratıcılık düzeyleri inovatif düşünmeyi yordamaktadır.

Yaş değişkeni ile inovatif düşünme ve yaratıcılık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Yaşın yaratıcılık ve inovatif düşünme üzerinde etkisi bulunmamaktadır.

Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki kıdemleri ile inovatif düşünme eğilimleri ve yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişki incelendiğinde, inovatif düşünme ile mesleki kıdem arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Buna göre meslekte çalışma süresinin inovatif düşünme üzerinde herhangi bir etkisi yoktur. Yaratıcılık alt boyutları incelendiğinde ise çevresel teşvik ile mesleki kıdem arasında anlamlı bir ilişki tespit

edilmiştir. 1-5 yıl arasında çalışan öğretmenlerin diğer yıllarda çalışanlara göre daha yaratıcı olduğu saptanmıştır.

Eğitim düzeyi ile inovatif düşünme eğilimleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Yaratıcılık alt boyutlarında ise çevresel teşvik puanı ile eğitim düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Lisansüstü programlardan mezun olan öğretmenlerin diğer mezunlara göre daha yüksek puana sahip olduğu belirlenmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin çalıştığı kurum ile inovatif düşünme eğilimi ve yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişki incelendiğinde, özel okullarda çalışan öğretmenlerin kamuda çalışan öğretmenlere göre inovatif düşünme eğilimlerinin, çevresel teşvik düzeylerinin ve yaratıcılık toplam puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Buna göre özel okullarda çalışan okul öncesi öğretmenleri daha inovatif ve daha yaratıcıdır.

5.2.Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda şu önerilere yer verilmiştir:

- Bu araştırma ile mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin, mesleki kıdemleri daha çok olan öğretmenlere göre daha yaratıcı olduğu belirlenmiştir. Buna göre deneyimli öğretmenleri yenilikçi ve yaratıcı eğitim yaklaşımları ile tanıştırmak mevcut deneyimlerini bu yaklaşımlarla birleştirme olanağı sağlanabilir, değişen eğitim ihtiyaçlarına uygun olarak düzenli profesyonel gelişim fırsatları sunulabilir. Daha deneyimli öğretmenlere içsel motivasyonlarını destekleyen öğrenci başarıları ve kişisel tatmin duygularını vurgulama fırsatları sunularak yaratıcılıkları beslenebilir.
- Araştırma sonuçlarına göre lisansüstü eğitim gören öğretmenlerin diğer eğitim düzeyindeki öğretmenlere göre daha yaratıcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre eğitim düzeyi yüksek öğretmenleri farklı okullar ve uzmanlık alanlarından gelen öğretmenlerle bir araya getirerek iş birliği ve ekip çalışmaları yapılabilir. Yüksek lisans ya da doktora mezunu öğretmenler, diğer öğretmenlere mentorluk yaparak bilgi ve deneyimlerini paylaşabilir.
- Araştırmanın verileri özel okullarda çalışan öğretmenlerin, kamu okullarında çalışan öğretmenlere göre daha yaratıcı ve daha inovatif olduğunu göstermektedir. Buna göre kamu okullarında inovasyon ve yaratıcılık merkezleri

oluşturularak, öğretmenlere yaratıcı fikirlerini geliştirmek için fiziksel ve entelektüel bir ortam sunulabilir. Böylece öğretmenlerin fikir alışverişi yapmaları ve projeler geliştirmeleri teşvik edilebilir. Kamu okullarına yaratıcı düşünmeyi destekleyecek eğitim materyalleri ve teknoloji sağlanabilir. Kamuda çalışan öğretmenlere inovatif projeler geliştirmeleri ve uygulamaları için teşvikler sunularak yaratıcılıkları desteklenebilir.

- Gelecekte yapılacak araştırmalarda okul öncesi öğretmenlerinin inovatif düşünme ve yaratıcılık düzeylerinde eğitim ve gelişim programlarının etkisi incelenebilir.
- Yapılacak araştırmalarda öğrenci geri bildirimlerinin inovatif düşünme eğilimi ve yaratıcılık düzeyi üzerindeki etkisi incelenebilir. Öğrencilerden gelen geri bildirimler, öğretmenlerin inovatif uygulamaları ve yaratıcılıklarını artırma konusunda bilinçlenmelerine yardımcı olabilir.
- Yapılacak çalışmalarda öğretmenler arası iletişim ve iş birliğinin inovatif düşünme eğilimi ve yaratıcılık düzeyi üzerindeki etkisi araştırılabilir. Öğretmenler arası etkileşim ve destek, inovatif fikirlerin paylaşılmasını ve benimsenmesini teşvik edebilir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin inovatif düşünme eğilimleri ve yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek için alanyazında bulunan farklı ölçekler kullanılabilir.
- Okul yönetimleri ve ilgili paydaşlar, okul ortamının yaratıcılığı ve yeniliği destekleyecek şekilde düzenlenmesi ve kaynakların daha etkili kullanımı için çalışabilirler.
- Araştırma farklı branşlarda görevli öğretmenlerle uygulanabilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, D., Ç. (2016). *Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcı Düşünme Becerileri İle Öğretmen Davranışlarının Öğrencilerin Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısı Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Adler, A. (2004). *İnsanın Doğası*. Çev.: Ayşen Tekşen Kapkın. İstanbul: Payel Yayınevi.
- ALZayat, N. M. (2014). The Development of Creative Thinking in Preschool Teachers: The Effects of SCAMPER Program. *Psycho-Educational Research Reviews*, 3(2), 84-90.
- Amabile, T. M. (1983). The social psychology of creativity: A componential conceptualization. *Journal of personality and social psychology*, 45(2), 357.
- Argun, Y. (2011). *Okul Öncesi Dönemde Yaratıcılık ve Eğitim*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Atwood, S. (2010). Imitation And Imagination: John Ruskin, Plato, And Aesthetics. *Carlyle Studies Annual*, 141–164.
- Aydın, G., Saka, M., ve Guzey, S. (2017). 4-8. Sınıf Öğrencilerinin Fen, Teknoloji, Mühendislik, Matematik (STEM= FETEMM) Tutumlarının İncelenmesi. *Mersin University Journal of the Faculty of Education/Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2).
- Aydın, T. (2019). *Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcı düşünme eğilimleri ile sınıf yönetimi becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale.
- Balay, R. (2004). Küreselleşme, bilgi toplumu ve eğitim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 61-82.
- Bayındır, N. (2013). *Çocuklarda Yaratıcılık ve Geliştirilmesi*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Bilir, B. (2021). *Okul öncesi öğretmenlerine yönelik inovatif düşünme eğilimi ölçeğinin geliştirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Gaziantep.
- Bryce, D., & Whitebread, D. (2012). The development of metacognitive skills: Evidence from observational analysis of young children's behavior during problem-solving. *Metacognition and Learning*, 7, 197-217.
- Bulut, İ. (2022). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerilerinin Bir Yordayıcısı Olarak Yaratıcı Düşünme Eğilimleri. *Euroasia Journal Of Social Sciences & Humanities*, 9(29), 50-74.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (2. Basım). Ankara: Pegem Akademi.

- Campos, L. R. (2014). *Design Thinking in Education: A Case Study Following One School District's Approach To Innovation For The 21st Century*. Doctoral Disertation, The Faculty Of The School Of Education Department Of Leadership Studies Organization And Leadership Program. The University Of San Francisco, Usa.
- Cho, S. H., Nijenhuis, J. T., Van Vianen, A. E., Kim, H. B., & Lee, K. H. (2010). The relationship between diverse components of intelligence and creativity. *The Journal of Creative Behavior*, 44(2), 125-137.
- Craft, A. (2005). Teaching for Creativity: Supporting, Valuing, and Inspiring Young Creative Minds. *Journal of Cross-Disciplinary Perspectives in Education*, 1(1), 10-17.
- Cropley, A. (2006). In praise of convergent thinking. *Creativity research journal*, 18(3), 391-404.
- Csikszentmihalyi, M. (1999). 16 implications of a systems perspective for the study of creativity. *Handbook of creativity*, 313.
- Cüceloğlu, D. (2005). *Yeniden İnsan İnsana*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çalışkan, A. (2022). *STEM Eğitiminin İnovatif (Yenilikçi) Düşünmeye Etkisini Belirlemeye Yönelik Ölçek Geliştirme Çalışması*. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Çelebi, E. (2015). Eğitimde Yaratıcılığın Önemi ve Yaratıcılığı Geliştiren Etkinlikler. *Journal of Research in Education and Teaching*, 4(1), 74-81.
- Çelik, M. (2022). *Eğitimde İnovasyon Yetkinlikleri: İnovasyon Yetkinlikleri Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Uygulanması*. Yüksek Lisans Tezi, İzmir Demokrasi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Çıtak, E., A. ve Uysal, G. (2012). Kavram Analizi: Eleştirel Düşünme, *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 9(3), 3-9.
- Çiftçi, S. ve Gündüz, S., N. (2016). *Eğitimde İnovasyon ve Yaratıcılık*. İçinde, E. Yılmaz, M. Çalışkan & S. A. Sulak (Ed.), Eğitim Bilimlerinden Yansımalar, (ss.95-104). Konya: Çizgi Kitabevi.
- Çoban, Ç. (2016). *Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Dağlıoğlu, H., E. ve Çakır, F. (2007). Erken çocukluk döneminde düşünme becerilerinden planlama ve derin düşünmenin geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 32, 144.
- Dikici, A. (2002). *Liselerde Görev Yapan Resim Öğretmenlerinin, Öğrencilerinin Yaratıcılıklarını Geliştirmeye Yönelik Nitelikleri*. Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Drucker, P., & Maciariello, J. (2014). *Innovation and entrepreneurship*. Routledge.
- Drucker, P., F. (1998). *The Discipline of Innovation*. Harvard Business.

- Eisenberg, N., & Morris, A. S. (2002). Children's emotion-related regulation. In R. V. Kail (Ed.), *Advances in child development and behavior*, Vol. 30, pp. 189–229. Academic Press.
- Elçi, Ş. (2011). *Gelecek için eğitim programları ve politikaları*. TED (Ed.), Uluslararası eğitim forumu II: Eğitimde İnovasyon içinde (69-73), İşkur Matbaacılık Kağ. San. ve Tic. Ltd. Şti.
- Elçi, Ş. (2017). *İnovasyon: Kalkınmanın ve Rekabetin Anahtarı*. Ankara: Nova Yayınevi.
- Erdoğan, M. Y. (2006). Yaratıcılık İle Öğretmen Davranışları Ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler. *Elektronik sosyal bilimler dergisi*, 5(17), 95-106.
- Eskidemir Meral, S. ve Tezel Şahin, F. (2019). Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcı düşünme eğilimleri. *OPUS International Journal of Society Researches*, 13(19), 311-331.
- European Commission. (2016). Open innovation, open science, open to the World a vision for Europe.
- European Commission. (2017). Supporting creativity and innovation in education and training in the EU.
- Feist, G. J., & Barron, F. X. (2003). Predicting creativity from early to late adulthood: Intellect, potential, and personality. *Journal of Research in Personality*, 37(2), 62–88.
- Feldman, D. H. (1999). The development of creativity. In R. J. Sternberg (Ed.), *Handbook of creativity* (pp. 169–186). Cambridge University Press.
- Gaut, B. (2010). The philosophy of creativity. *Philosophy Compass*, 5(12), 1034-1046.
- Genç, E., S. (2021). *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ve Antrenörlük Bölümü Öğrencilerinin Yaratıcı Kişilik Özellikleri ve Eğitsel Oyun Oynatma Öz Yeterliliklerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muş.
- Gibson, R. (2017). *The four lenses of innovation: a power tool for creative thinking*. New York: John Wiley & Sons.
- Guilford, J. P. (1973). Characteristics of Creativity.
- Güney, S. (2006). *Davranış Bilimleri*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Gürgen, E. T., ve Bilen, S. (2005). Müzik alan derslerinin müzik öğretmeni adaylarının yaratıcı düşünme becerileri üzerindeki etkileri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(3), 325-338.
- Isbell, R. T., & Exelby, B. (2001). *Early learning environments that work*. Gryphon House, Inc..
- Işık, A., D. (2013). Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcı Bireyler Yetiştirmede Görev ve Sorumlulukları, *International Journal Of Social Science*, 6 (6), 585-601.

- Karaçelik, S. (2009). *Okul öncesi öğretmenleri ve öğretmen adaylarının yaratıcı düşünme beceri düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemi* (Otuz üçüncü basım). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kaysi, F., ve Gürol, A. (2016). Öğretmenlik mesleğine yönelik öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 230-240.
- Keleşoğlu, S. (2017). *Öğretmen Eğitiminde Yaratıcı Düşünme ve İnovasyon Eğitim Programının Tasarımı, Denenmesi ve Değerlendirilmesi*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Kılıç, F., Konokman, G., Y., ve Yelken, T. Y. (2018). Yaratıcı öğrenme ortamı değerlendirme ölçeği geliştirme: açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(4), 1359-1370.
- Kitapçı, İ. (2019). Joseph Schumpeter'in Girişimcilik Ve İnovasyon Anlayışı: Yaratıcı Yıkım Kavramı Ve Geçmişten Günümüze Yansımaları. *Journal of Empirical Economics and Social Sciences*, 1(2), 54-74.
- Kocasarıç, H., ve Karataş, H. (2018). Yenilikçi Öğretmen Özellikleri: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 34-57.
- Koyuncu, B., ve Yabaş, D. (2017). Okul Öncesi Dönem Çocukların Sözel Muhakeme Yetenekleri İle Matematik İşlem Becerileri Arasındaki İlişki. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 722-739.
- Kurtuluş, M. (2012). *Eğitimde İnovasyon: Öğretmen ve Öğrencilerin İnovasyona Bakışı ve Yeterliliğinin Sorgulanması*, Yüksek Lisans Tezi, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Laura, T., Akgul, Z., Balazhanova, K., Sholpan, T., Sholpan, S., & Saule, B. (2022). Development of Readiness of Future Teachers of Preschool Organisations to Innovative Activity. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 17(6), 1972-1982.
- Matthews, C., H. & Brueggemann, R. (2015). *Yenilik ve Girişimcilik: Bir Yetkinlik Çerçevesi*. Routledge.
- May, R. (2012). *Yaratma cesareti*. (5. Baskı). İstanbul: Metis Yayıncılık.
- Mednick, S. (1962). The associative basis of the creative process. *Psychological review*, 69(3), 220.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), (2023). Milli Eğitim İstatistikleri <https://istatistik.meb.gov.tr/OgretmenSayisi/Index>
- Mumford, M., D. (2000). Managing creative people: Strategies and tactics for innovation. *Human resource management review*, 10(3), 313-351.
- O'Sullivan, D., & Dooley, L. (2008). *Applying innovation*. Sage publications.

- OECD, Oslo Klavuzu (2005). Yenilik Verilerinin Toplanması ve Yorumlanması için İlkeler. TÜBİTAK 3.Baskı.
- Oğuzkan, Ş., Demiral, Ö., ve Tür, G. (1999). *Yaratıcı Çocuk Etkinlikleri ve Oyuncaklar*. MEB Yayınları, İstanbul.
- Onu, V. C., Obiozor, W. E., Agbo, O. E., & Chiamaka, E. (2010). Integration and innovation in early childhood education in Nigeria: Implications for quality teacher production. *African journal of teacher education*, 1(1).
- Onur, D. (2018). Psikoloji Kuramları Ve Yaratıcılık İlişkisi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (1), 145-156.
- Özerbaş, M. A. (2011). Yaratıcı düşünme öğrenme ortamının akademik başarı ve bilgilerin kalıcılığa etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3), 675-705.
- Özkale, U., Kılıç, F., ve Yanpar Yelken, T. (2020). İlkokul öğrencilerinin görüşlerine göre fen bilimleri dersinde yapılan etkinliklerin yaratıcı düşünme becerileri açısından incelenmesi. *Turkish Journal of Educational Studies*, 7(3), 139-168.
- Özmuş, M. (2012). Öğretmen eğitiminde yaratıcılık ve inovasyon. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(3), 731-746.
- Özyılmaz, Ö., ve Gülbetkin, G. (2018). İlkokul öğretmenlerinin kişilik özellikleri ile mesleki yeterlilikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 231-246.
- Parsıl, Ü. (2012). *Sanatta yaratıcılık*. İstanbul: An Yayıncılık.
- Pehlivan, N. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyleri ile yaratıcılığı destekleme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Plucker, J. A., Waitman, G. R. & Hartley, K. A., (2011). Education And Creativity. In M. A. Runco & S. R. Pritzker, *Encyclopedia Of Creativity* (435-440).
- Robinson, K. (2015). *Innovation and Creativity in Education*. Routledge.
- Rogers, E. M. (2003). *Diffusion of Innovations*. Simon and Schuster.
- Rowe, A., J. (2007). *Yaratıcı Zeka*. (Ş. Gülmen, Çev.). İstanbul: Prestij Yayınları.
- Runco, M. A., & Jaeger, G. J. (2012). The standard definition of creativity. *Creativity research journal*, 24(1), 92-96.
- Runco, M., A. (2007). *Creativity Theories And Themes: Research, Development, And Practice*. USA: Elsevier Inc.
- Sadıç, T. ve Alcı, B. (2021). Öğretmenlerin Yaratıcılığı Besleme Davranışı Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 10(3), 1203-1214.

- Selçuk, K. (2022). *Yaratıcılığın İnovasyona Etkisinin Değerlendirilmesi: Steve Jobs Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Senemoğlu, N. (2012). *Gelişim, öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya*. Anı Yayıncılık.
- Sevinç, M. (2003). *Bilişsel gelişim ve düşünce becerilerinin eğitimi*. Morpa Yayınları.
- Sternberg, R. J. (2003). *Wisdom, intelligence, and creativity synthesized*. Cambridge University Press.
- Sternberg, R. J., & Kaufman, J. C., (2008). *Applied Intelligence*. New York: Cambridge University Press.
- Stokes, D. (2016). *Imagination And Creativity From: The Routledge Handbook*. Routledge Handbooks Online.
- Tok, E. ve Sevinç, M. (2010). Düşünme Becerileri Eğitiminin Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme Becerilerine Etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27 (27), 67-82.
- Toprakçı, E. (2001). Yaratıcı okul. *Zara İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü*, 24-12.
- Töre, E. (2019). Öğretmenlerin Yenilikçi İş Davranışı Düzeylerinin Belirlenmesi ve Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Turkish Studies-Educational Sciences* 14(4), 1761-1773.
- Tunç, Y. (2019). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yansıtıcı Düşünme Eğilimleri İle Öz Yeterlik İnançları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Türk Dil Kurumu (TDK), (2023). Türk Dil Kurumu Sözlükleri <https://sozluk.gov.tr/>
- Uzman, E. (2003). *Okul öncesi eğitim alanında çalışan öğretmenlerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişiminin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Wallas, G. (1926). *The art of thought* (Vol. 10). Harcourt, Brace.
- Yalçın, M., M. (2021). *Öğretimde yaratıcılık ölçeği'nin geçerlik-güvenirlik çalışması ve okul öncesi öğretmenlerinin 48-72 aylar arasındaki çocukların yaratıcılıklarını destekleme durumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Yalçın, M., M. ve Yıldız Çiçekler, C. (2021). Öğretimde Yaratıcılık Ölçeği: Geçerlik-Güvenirlik Çalışması. *OPUS International Journal of Society Researches*, Eğitim Bilimleri Özel Sayısı, 5033-5066.
- Yavuzer, H. (1989). *Yaratıcılık*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.

- Yeşilyurt, E. (2020). Yaratıcılık ve yaratıcı düşünme: Tüm boyut ve paydaşlarıyla kapsayıcı bir derleme çalışması. *OPUS International Journal of Society Researches*, 15(25), 3874-3915.
- Yıldırım, B. (2006). *Öğretmenlerin yaratıcılığa bakış açısı ve anasınıfı çocuklarının yaratıcılık düzeylerinin, öğretmenin yaratıcılık düzeyine göre incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Yılmaz, M. (2007). Sınıf Öğretmeni Yetiştirmede Teknoloji Eğitimi. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 155-167.
- Yüksel, E., A. (2019). *Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Yenilikçilik Eğilimleri ve Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Zembat, R. ve Yılmaz, H. (2019, Eylül). *Yaratıcı Düşünme Eğilimi ve Girişimcilik: Okul Öncesi Öğretmenleri Üzerine Bir Araştırma*. 5. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi, Balıkesir.
- Zembat, R., Yılmaz, H. ve İlçi Küsmüş, G. (2018). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaratıcı Düşünme Eğilimleri ve Sınıf Yönetimleri. S. Dinçer (Ed.), *Değişen dünyada eğitim içinde* (ss. 68-80). Ankara: Pegem Akademi.
- Zhiyenbayeva, S., Zhumabekova, F., Kerimbayeva, R., Salimbayeva, S., Taiteliyeva, L., & Bulshekbayeva, A. (2022). Preparation of Preschool Education Specialists for Innovative Activities in Preschool Organisations. *World Journal on Educational Technology: Current Issues*, 14(3), 619-629.

EKLER**EK 1. Etik Kurul Onayı**

20.03.2022 22:11

Etik Kurul Otomasyonu

T.C. İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu			
Oturum Tarihi : 10-03-2022	Oturum Sayısı : 5	Karar Sayısı : 10	
Etik Açıdan Uygun			
Çalışma Adı	Okul Öncesi Öğretmenlerinin İnovatif Düşünme Eğilimleri ile Yaratıcılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi		
Araştırmacılar	Yüksek Lisans Öğrencisi Bahar GÜL (Yürütücü) Dr.Öğretim Üyesi Hikmet Zelyurt (Danışman)		
Başkan	Prof.Dr. Hüseyin Suphi ERDEM		
Kurul Üyeleri			
Sekreter Hatice CİHAN		Prof.Dr. Mustafa ARSLAN	
Prof.Dr. Mehmet GÜNGÖR		Prof.Dr. Süleyman ÇALDAK	
Prof.Dr. Nesrin SIS		Prof.Dr. Mehmet ÜSTÜNER	
Prof.Dr. Lütfiye ÖZDEMİR			

Ek 2. Kurum İzinleri

T.C.
ELAZIĞ VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-79137285-605.01-50363617
Konu : Araştırma İzni

26/05/2022

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) MEB'e Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri 2017/25 sayılı Genelgesi, 2007/1084 sayılı Yönergesi.
b) İnönü Üniversitesi Rektörlüğü Personel Daire Başkanlığının 28/04/2022 tarih ve 172654 sayılı yazısı.

Danışmanlığımı Dr. Öğrt. Üyesi Hikmet ZELYURT'un yaptığı İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Ana Bilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Bahar GÜL'nün, "Okul Öncesi Öğretmenlerinin İnovaltif Düşünme Eğilimleri ile Yaratıcılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu yüksek lisans tez uygulaması çalışmasına veri oluşturmak amacıyla yapacağı uygulamanın Müdürlüğümüze bağlı il merkezinde bulunan Özel Bağımsız Anaokulu, Özel Anasınıfı Resmi Bağımsız Anaokulu, Resmi Anasınıfı, Özel Eğitim Anaokulu, Özel Özel Eğitim Anaokulunda görev yapmakta olan öğretmenlere uygulanmasına yönelik izin isteği, ilgi (b) yazı ile bildirilmiştir.

Konu ile ilgili olarak İlgi (a) genelge ve yönerge çerçevesinde Müdürlüğümüz bünyesinde oluşturulmuş Bilimsel Araştırma İzin Değerlendirme Komisyonu 25/05/2022 tarihinde Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Şubesi Ar-Ge Biriminde toplanarak başvuru hakkında gerekli incelemeyi yapmıştır. Söz konusu uygulamanın Müdürlüğümüze bağlı il merkezinde bulunan Özel Bağımsız Anaokulu, Özel Anasınıfı Resmi Bağımsız Anaokulu, Resmi Anasınıfı, Özel Eğitim Anaokulu, Özel Özel Eğitim Anaokulunda gerekli verilerin temin edilmesine yönelik gönüllülük esasına dayalı olarak, okul idaresinin de izni doğrultusunda çalışmaların, eğitim öğretimi aksatmayacak şekilde 25 Mayıs 2022 - 27 Mayıs 2022 tarihleri arasında uygulamaya dahil edilen konularla sınırlı kalma şartıyla gerçekleştirilmesi Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarımıza arz ederim.

Mehmet YİĞİT
Milli Eğitim Müdürü

OLUR
İsmail ALSANCAK
Vali a.
Vali Yardımcısı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Cumhuriyet Mah.Lokman Hekim Sok.No: 8/2 23100 ELAZIĞ

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

im No : 0 (424) 238 50 24
ta: elazigmem@meb.gov.tr
adres : meb@hs01.kep.tr

Bilgi için: İ.TALİ VHK1
Unvan : Memur
Faks: 4242333670
İnternet Adresi: elazig.meb.gov.tr

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 7812-d7c5-3ffb-9757-abcf kodu ile teyit edilebilir.

Ek 3: Ölçek Kullanım İzinleri

canan yıldız çiçekler

Alıcı: ben ▾

12 Ocak Çar 22:24 (23 saat önce)

Merhaba Bahar,
ekte ölçeği ve ölçeğe ait makaleyi gönderiyorum. Ölçekle ilgili bir sorun olursa tekrar iletişime geçersin. Tezinde kolaylıklar dilerim. Sevgiler.

----- Orijinal Mesaj -----

Kimden: "Bahar GÜL" <[REDACTED]>

Kime: "cycicekler" <[REDACTED]>

Gönderilenler: 12 Ocak Çarşamba 2022 22:01:58

Konu: Ölçek Kullanım İzni Hk.

...

Dr. Öğr. Üyesi Canan YILDIZ ÇİÇEKLER
Necmettin Erbakan Üniversitesi
Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi
Okul Öncesi Eğitimi ABD
Konya

canan yıldız çiçekler

Alıcı: ben ▾

12 Ocak Çar 22:24 (23 saat önce)

Merhaba Bahar,
ekte ölçeği ve ölçeğe ait makaleyi gönderiyorum. Ölçekle ilgili bir sorun olursa tekrar iletişime geçersin. Tezinde kolaylıklar dilerim. Sevgiler.

----- Orijinal Mesaj -----

Kimden: "Bahar GÜL" <[REDACTED]>

Kime: "cycicekler" <[REDACTED]>

Gönderilenler: 12 Ocak Çarşamba 2022 22:01:58

Konu: Ölçek Kullanım İzni Hk.

...

Dr. Öğr. Üyesi Canan YILDIZ ÇİÇEKLER
Necmettin Erbakan Üniversitesi
Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi
Okul Öncesi Eğitimi ABD
Konya

Busra BİLİR

Alıcı: ben ▾

11 Ocak Sal 10:34 (2 gün önce)

Merhaba Bahar Hocam,

Ölçeği kullanabilirsiniz. Tezinizde başarılar diliyorum :)

İyi çalışmalar.

Saygılarımla
Arş. Gör. Büşra BİLİR
Hasan Kalyoncu Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Okul Öncesi Eğitimi ABD